તારીખે મુલ્કે સબા

કિસ્સા

ઝુજમંગલોરી શાહકા.

ઉર્દૂ ઝબાન ઔર ગુજરાતી હરફોંમે

છપાનેવાલા

બુકસેલર. સરફઅલી કીકાભાઈ.

ઠે. રીચીરોડ—અમદાવાદ.

આવૃત્તિ ૨ જી   પ્રત ૧૦૦૦

અમદાવાદ

ડાયમંડ જ્યુબિલી પ્રિન્ટિંગ પ્રેસમાં

પરીખ દેવીદાસ છગનભાઈએ છાપ્યા.

સંવત ૧૯૫૪   સને ૧૯૦૮.

કીસ્સો હાજી મંગલોરી શાહકા.

દીલમે મેરે કહા યું કુછ યાદ કર ખુદાકી,
પાવે તુ ફયેઝ જીસસે તારીફ કર ઓલાકી.
માલુમ નહી કીસીકો તેરે સો ઇતેહાકી,
શીરીં ઝબાં સુનહે દે તારીફ નેક રાહકી.
સુનયોરે કાન ધરકે જો કરની હુએ ખુદાકી.
યારાં દેખો હીમ્મતકો હાજી મહમુદશાહકી.
કુદરત તેરી બડી હુએ વાં નહીં કીસીકા ચારા,
સાહેબ સચ્ચા તુ કાદર રોઝીકા દેનેહારા;
નેકી બદી હુએ તુજહસે બંદાતો હુએ બેચારા,
પહોંચે નજર ન કીસકી યેહ ખેલ હુએ નીયારાં—સુનયો
કુદરત સતી બનાએ શમસો કમર સીતારે,
ચવદા તબક પલકમેં કુદરતં સતી સંવારે;
કીજે કરમ તો અપના બખશેં ગુનાહ હમારે,
રાખે શરમ દુનીયામે મોહતાજ હુએં. તુમ્હારે—સુનયો
દાતાર તુ સચ્ચા હુએ ખાલીક સભી ખલકપર,
હઝદા હઝાર આલમ જીન્નો બશર મલકપર;
કુનકે કહેસે સારા બન્યા અરઝો ફલકપર,
કયા નુર હુએ અલા નુર કુરબાનહું જહલકપર—સુનયો.
રબને લે નુર અપના એક દોસ્તકો બનાયા,
દીલીજસે નબુવત સરપર છતર ફીરાયા;
સાતોં તબક સંવારે મેરાજકો બુલાયા,
જીતને હુએ પયગમ્બર ઉનપર ખતમ કરાયા—સુનયો.
અહમદ નબીકો હકને કયા મરતબા દીયા હુએ,
દો જગકી બાદશાહી શાહોંકા શાહ કીયા હુએ;
મીઠે નબીને હકસે બખશા ઉમ્મત લીયા હુએ.
દેખો દરસ નબીકા શીનો શકર પીયા હુએ—સુનયો.
દોં જગકે સરકે તાજ તુમ્હીં હઝરતે નબી;
હકને દીયા હબીબર તુમ્હીં હઝરતે નબી;
દો સાહેબે મેરાજ તુમ્હીં હઝરતે નબી,

હમ આસીયોંકે રાજ તુમ્હીં હઝરતે નબી—સુનયો.

બરહક નબીકે યારાં અબાબકર સાદેકીન,
ઈન્નતકે મઅ્ગે ગમખ્વાર ઉમર મીર આદેલીન;
જમા કીયા કુરઆન વોહ ઉસમાન બીલયકીન,
દુલદુલ સવાર શાહ અલી હયદરે યકીન—સુનયો.

હઝરત અબાબકરપર લાયા સદક ખીતાબ,
કુરઆનકું ઉન્હોંપર જો આદીલ ઉમર ખતાબ;
ઉસમાં ગનીકો દેખો જું ચંદ હુએ મહેતાબ,
ખુન કાંપતે અલીસે હયબતસે અડતી તાબ—સુનયો.

ઉમ્મતકો હુએ ખુઝાદી બી ફાતમા બતુલ,
સરતાજ ઉનકે હયદર બાબા તો હુએં રસુલ;
હકકી હુએ મેહેરબાની ઉનપર સદા ખુસુસ,
બેહેતર હુએં બીબીયોંમે યું સાહેબે જુલુસ—સુનયો.

ફરઝંદ ફાતમાકે હસન ઔર હુસેન જવાં,
ઉમ્મીદ જો હુએ નબીકી ઉનપર યું મેહરબાં;
કાસીમ અલી અબ્બાસ જું માહતાબે ખુશનુમાં,
બહુરે તકી ઔર નકીકે કરો યાદ દીલરવાં સુનયો.

મુસલીમ ઇમામ જાફરે મુસા અલી રજા,
મઅ્એદાને કરબલામેં હકને લીખી કઝા;
ઉનકો દીયા ખુદાને શહીદોંકા મરતબા,
મહેશરમેં કુફીયોંકો મીલેગી સો યું સઝા—સુનયો.

અસકરઅલી વ બાકર સાદીક હુએ શહીદ હુએ,
હાતીમકી બાત ઉનકી કીયામત તલક કહી હુએ;
મુનકર ને કુફીયાંકી હુરમત સબો ગઇ હુએ,
લાનત ઉન્હોંપે હરદમ ઉમ્મતને યું કીઇ હુએ—સુનયો.

મુસા ઇમામ કાઝીમ અકબર હસન હુસેના,
સાથે હુએં બાપ મરદકી લકને રખે તવાના,
પ્યાસા જો જરૂત હનીફા કફીર સાથે રવાના,
સતગંદ અપને ઉપર પાની કીયા હુએ ખાના—સુનયો.

મઝહબ હુએં ચાર બરહક આઝમ ઇમામ શાફી,
માલીક ઔર હંબલી ખુબ સબ મુનકરોંકો કાફી;
ઉનકે તુફેલ મુજકો બખશે ખુદા મઆફી,
ચારોંકા સાંચ મુજકું મઝહબ હમારા હનફી—સુનયો.

અવલાદ હુએ હસનકી મીરાં સું દસ્તગીર,
ઝીયા દીયા નબીકા વોહ સાહેબે નઝીર;
પીરોંકે સર છત્તર હુએ હઝરત પીરાનેપીર,
મોહતાજ હુએં મરીદાં સબ આસીયાં અસીર—સુનયો.

હકને બડા મરતબા તુમકો દીયા હુએ આલા,
ઝાહીર કીયા દુન્યામેં રોશન બડા ઉજાલા;
પીછે નબીકે તુમને ઇસલામકો સંભાલા,
હું મુતઝીર દરસકા અગ્મે સાંઇમે કમાલા—સુનયો.

કરેના મદદ હમારી મહેબુબ સાહે આલમ,
આદીમકી સબ હકીકત ઝાહીર હુએ તુમકો માલમ;
મુશકીલ તુમ્હીં કુશાહો બેશક ગરીબ હાલમ,
કરયો દફા બલાકો દુશમનકું ઝેરે ઝાલમ—સુનયો.

ગુજરાતકે મુલકકો તુમને ફતાહ કરાએ,
સબ કુફર ઝેર કરકે ઇસલામ દીં જગાએ;
નાગેરકે મુલકમેં હાજી મહેમુદશાહ આએ,
ફરમાનસે નબીકે સબ કાફીરાં ખપાએ—સુનયો.

શેખદીનને કહા યું કીસ્સેકો અબ ચલાઉં,
હાજી હુએ [illegible]દફેર સારા બયાં સુનાઉં;
દીલકા કહું મેંએ થોડા મુવાફક જબાં લગાઉં,
મએદાનમેં નાકતે હો લગ સબી દબડાઉં—સુનયો.

બાદીનને સફરકે કીસ્સેકો મએ બનાયા,
અબ બયાન ચલ બનાના કીસ્સેમેં દીલ લગાયા;
તારીખ સાતમીપર મુજબ દીલમેં ખ્યાલ આયા.
બોહુત બયાં સો અબ મએ કીસ્સેમેં ધ્યાન લગાયા—સુનયો.

કહેતાહું અબ બયાં મએં પરભાસ ભેસ પટનકા,
તીરથ હુએ હીંદુઓંકા જંગે હોગયા દટનકા;
શીરીં જબાં મએં બોલું ગુણના સુખન રતનકા,
સુલતાન મહેમુદશાહકી આએકી સુ જતનકા—સુનયો.

ખાસે હુએ પીર હાજી ઉનકા અજબ હુએ નામ,
નાગેરકે મુલકમેં ઝાહીર હુએ ખાસો આમ;
શાએ નાબલકા સાબીત જો કોઇ સુબ્હોશામ,
ફીકર બંગે મુરાદાં હોવે ઉસીકા કામ—સુનયો.

આગેં સો ઉસ મુલકમે કુફ્ફારકાથા ઝોર,

બામનને બુતપરસ્તી મોમીનથા ઉસમે થોડા;
રાજાકા બહોત લશકર પ્યાદોસે સરસ ઘોડા,
કરતા સીતમસેં સખતી હર મુસલમાંપર જોરા—સુનયો.
રાજા જો થા કુંવર પાલ વાઘીલ ઉસકાથી ઝાત,
થા બેઈમાન સગદીલ કરતા હરેક ઊપર ઘાત;
હમેશા એક મુસલમાન મારતા અપસકે હાત.
લોહુ બગએર દેખે ગમની ન કીસકીથી બાત—સુનયો.
રાજાકે પાપકી જબ ફરયાદ હુઈ હર જગાપર,
મકકેમેં હુઇ બશારત હાજી મહેમુદશાહપર,
તોડો તુમ્હીં કુફરકો કીસ્તીમેં બએઠ જાકર,
હમલા કરો હીમ્મતસે ડંકા ફતાહ બજાકર—સુનયો.
હાજીને જબ નબીકો હીમત બાંધકર કહા હએ,
જો કુછ હુકમ તુમ્હારા ફરમાવ તો બજા હએ;
ફરમાશ જો તુમ્હારી કરના મુજહે રવા હએ,
દીલજાનસે કરૂં મએ રબકી સો જો રજાહએ—સુનયો.
ફરમાશ કી નબીને હાજી તુમ જીદે જાઓ,
કીશતી તયાર વાં હેએ સામાન સબ ચડાઓ;
તોડો કુફર પટનકા ઇસલામ દી જગાઓ.
સુલતાન ગઝનવીકો ખત લીખકરન તુમ બુલાઓ—સુનયો.
હાજી મહેમુદ વાંસે તયાર હોકર આએ'
દરયાવકે કીનારે સામાન અપના લાએ;
કીશની દેખી વહાંકી સરત બંદરકો જાએ,
ઉનકો કહા અએ બાઇ હમકો તુમન બીઠાએ—સુનયો.
સુરતકે લોગથે વોહ કહેંને લગે વોહ સારે.
કીશતીમેં જગ કાંસે બએઠે રહો કીનારે;
કીશતી ઉપર તો આએ વાં બન પડે હએ ભારે,
ચડયો સો ઔર કીસીમેં કીશતી બહોત કીનારે—સુનયો.
કીશતી ઉન્હોં હંકારી સારે સીડાં ચડાકર,
બંદરકે બાહેર કાડે વાં બાવટા ખડાકર;
સબ દીન ચલી વોહ કીસતી ફેર રસ્તેનકો ફીરાકર,
આવે સો ઉસ જગામેં ફકીરકી દેખાપર—સુનયો.
તકરાર કી ઉન્હોંને ક્યા હએ સબબ જો ચેહથા,
કીશતી ચલે મંઝીલપર માલુમ કુછ ન હોતા;

આયા હુએ અએસા જાદુ ચશ્મને કીધર ન દેતા,
માંનત કીસીકી ભુલી ઉસસે અટક સો રહેતા—**સુનયો.**
ઉનમેંસે એકને બોલા ફકીરકી બદ દોઆ હુએ,
દુરવીશકો ફીરાયા ઉસકી જો યેહ સઝા હુએ;
ઘુંડો શીતાબી ઉસકો બીઠલાઓ તો ભલા હુએ,
દવડે સભી વોહ લોગોં હાજીકો ઘુંડલાએ—**સુનયો.**
હાજી મંગલુરી શાહકો કીશતીમેં લા બીઠાએ,
ખુશીયાં કીએ સબોંને લંગર તબી ઉઠાએ;
હુકે આગે અરઝકર કીશતીકો તબ ચલાએ,
મંગલુરકે બંદરકો એક રાતમેં દીખાએ—**સુનયો.**
દેખા બંદર ઉન્હોને ખુશહાલ હોકે સારે,
કુદરત ઉપર ખુદાકી કુરબાન હોકે વારે;
હાજીકી યેહ દોઆસે પહોંચા હમેં કીનારે,
યાંવ ચુમનેકો લાગે લાચારહો બીચારે—**સુનયો.**
હાંજીને તબ કહા યું ભેજાઓ ઉસ બંદરપર,
કીશતી સતી ઉતારો બગેરે હમેં સો જાકર;
યા કામ હુએ હમારા કરના ઉસે બજાકર,
ફરમાન હુઓ નબકા માના મુજબે હુગે ચલકર—**સુનયો.**
યું કર કહા ઉન્હોંને બંદર ગયહુએ નીકારા,
પથ્થર ઔર બાટ બઝડ કીને જગા હુએ ખાકા;
નાવે બના નાં કીશતી કુબાનવે માત સારા,
સાથી ચલો હમારે સુરત કર ઈતાન—**સુનયો.**
હાજીને હાથ ઉંચા હકકી તરફ ઉઠાએ,
એક પોસ્તથા હરનકા પાની ઉપર બીછાએ;
બએઠે ઉસીપર આપી કરતારને ચલાએ,
એક આનમેં ખુદાને બંદર ઉપર પહોંચાએ—**સુનયો.**
હાજી મહેમુદ વહાંસે પાની ઉતરકર આએ,
મંગલુરકે બંદરપર તશરીફ લેકે આએ;
સુનકર જો ઉનકે દેખે હએબત ઉન્હોંને ખાએ,
કુફહાર તોડનેકો ફરમાં નબીકા લાએ—**સુનયો.**
હાજીને કી ઇશારત કીશતી તુ યાં ખડી રહે,
દીન હો મંઝીલકે પુરે તબતક તુ યાં પડી રહે;
મંગલુરકે બંદરપર લંગર બીના અડી રહે.

રબકે અમરસે કીશતી પાની ઉપર ચડી રહે—સુનયો.
કીશતી રહી અટક કર ઉસ જાએપર ખડીહો.
હાજીકી કુછ દોઆસે પાંચ ગાડકર રહીયો,
દીન રઓન કઇ ગુજારી ઉસી ઠારપર સો માહ દો,
હીકમત ઉન્હોંને કીતી સર કુટકર રહેવો—સુનયો.
મહીને અડાઇ પીછું હાજીને દી બશારત,
કીશતીકુ ગલ વતનપર લાગી તુજકે ખીસારત;
માલમ તંડેલ બોરી સબકો લગી તીજારત,
બીગડા હુએ કામ સબકા સબને બોઇ સવારત—સુનયો.
કીશતી ચલી ઉપડકર નવબત ઉન્હોં બજાએ,
હાજીકી અબ દોઆસે સુરતમે હક પહોંચાએ;
પહોચી બંદરપર કીસતી તોપાં સભી ચલાએ,
ખુશયાં હોઇ બરોંબર હકને સો લા મીલાએ—સુનયો.
મંગલુરમેં નબીને ફીરકર કહા અએ હાજી,
કરતે હુએં લોગ ખુશીયાં મંગલુરકે હો શાહજી;
જાઓ સો અબ પટનકો ફતહ કરો યું ગાઝી,
તોડો સો બુત પટનકે ઉસમેં હમે હુએં રાઝી—સુનયો.
હાજીને કર ઇરાદા મંગલુરસે ચલેહુએ,
નજદીક આ પટનકે ખુશહાલહો ખડે હુએ;
મવસુફ શાહકે જાગે ઉપર સો આ ખડે હુએ,
ઉંટોંકે જહોંકયે વાંસરવાન સબ ખડે હુએ—સુનયો.
હાજીને તબ કહા યું સરવાનકો અએ ભાઇયો
પએગામ જો હમારા રાજાકો જા પહોંચાઇયો;
હાજીકા યેહ સુખન સુન ઇમાન સારે લાઇયો,
કલમા કહો નબીકા મીલનેકો સારે આઇયો—સુનયો
સરવાન સબ જમાહો કહેને લગે અએ હાજી,
બઅંઠા ન ઇસ જગાપર રાજા ગડા હુએ પાજી,
કરતા હુએ ખુન હમેશા લહુ દેખતા હુએ તાઝા,
દુશમન હુએ મોમીનોંકા કરતા હરેકસે બાઝ—સુનયો.
હાજીને તબ કહા યું સરવાનકો ડરો મત,
પએગામ કહો હમારા હીલા સો કુછ કરો મત;
રાજાકો જા સુનાઓ ગુસ્સા તુમ્હેં કરો મત,
યેહ બાત હુએ નકાકી રાજાકો કહો બડા મત—સુનયો.

સરવાન તબ હંસે સબ કહેને લગે યેહ ક્યા હુએ,
રાજાકો જા કહેં હમ સારોંકી જાન જાએ;
મારે સબોંકો અવ્વલ ખાના વોહ પીછે ખાએ,
ગુસ્સેસતી શીતાબી ચડકર તુમનપર આએ—સુનયો.
હાજીને તબ નઝર કર ઊટોં ઉપર ફીરાઇ,
યાંસે ઉઠો ચલો મત હકકી તુમ્હેં દોહાઇ;
જંગલમેં હાંકનેકો મીલકર ચલે વોહ રાઇ,
હાંકેસતી ચલે નહીં કુદરત અજબ બતાઇ—સુનયો.
સરવાન સબ આપસમેં કહેનેલગે અએ ભાઇ,
ફરયાદકો ચલો સબ હકમત ઇને લગાઇ;
હાજીકી સબ હકીકત રાજાકો જા સુનાઇ,
રાજાને ખાના છોડા સતગદ જલદ આઇ—સુનયો.
રાજાને ઊઠ ફજરકો ચોબદારકો બુલાયા,
હાજીકે મારનેકો લશકર સભી ચડાયા;
હથીઆર વોહ હતબ સબ સંગ હાથમેં લેઆયા,
આપી ચડા શીતાબી ગુસ્સેમેં ભરકે આયા—સુનયો.
હાજીને કાફીરોપર જજબા કીયા નઝરકર,
બેદીન સુનકરોંકે પાંઓં રહે અટક કર;
મુખસે જો લાફ બોલા વોહ જીભ રહી લટકકર,
જીન હાથકો ઊઠાએ ઊંચે રહે ચીટક કર—સુનયો.
દી તી સઝા સબોંકો રાજા રહા ખુલાસા,
કાફીરને કી શૂરી દેખા નઝર તમાશા;
કદમોંમને પકડા ખાદીમ તુમ્હારા ખાસા,
સબકી કરો ખલાસી જીનેકો નહીં હુએ આસા—સુનયો.
હાજીને ફેર લઝર કી સાબીત હુએ વોહ સારે.
નઝદીક આકે બએઠે બાતાં કરે બીચારે;
દેવલમને યકાયક જહાંજર બજે નકારે,
હાજીને તબ કહા યું ઇસ શહેરમેં યેહ ક્યા રે—સુનયો
રાજાને તબ કહા યું સોમનાથ હુએ હમારા,
દેવલ બડા હુએ ઊસકા બજતા હુએ વાં નકારા;
તુમકો ચલો દીખાવે દેવલકા રૂપ સારા,
ઇસ શાગરંગ તમાશા દેખો કરો ઉતારા—સુનયો.
હાજીકો તબ વોહ રાજા ચલશહેરમેં લેઆયા.

બીઠલાયા ખુશ જગાપર પકવાન તબ પકાય;
ભરકે તબકમે ખાના હાજીકે આગે લાયા,
કહેને લગા સેઠ ખાઓ ખીદમતમને મએ આયા—સુનયો.
હાજીને તબ કહા યું ખાનેકા મએં ન ખાઊં,
હીંદુકે ઘરકા ખાના ઇસમેં ન હાથ ડાલું;
આયા નહી કભી મએં દીલકા સો કયું ફીરાઉં,
ઇશ શહેરમેં મુસલમાં હોતે ઉસકે યહાં મએ જાઉં—સુનયો.
રાજા હુએ દીલસે ખોટા રખતા હુએ દીલમેં ઘાત,
હુએ બેહંબાલ જાહુરા કરતા હુએ મુંહસે બાત;
ખાના નહીં સેઠ હમકો લાગા હુએ તેરા હાથ,
કરતા હુએ નીત બનાવી કોડી હુએ ઇસકી જાત—સુનયો.
હાજી ઉઠે વહાંસે પુહુંચે શહેર પટનમેં;
પુરાણી ગાહ ઘાયલ ઉતરે ઉસીકે ઘરમે,
રોતા ઉસીકા દંખ ઔજાર હુએ બદનમે,
ફરઝંદ મારનેકા વારા સો હુએ ઘરમે—સુનયો.
ઉસમેં દેખા દીલાસા મત ફીકર તું અબ સબર કર;
તેરે પીસરકે બદલે જાગેંગે હમ સો ચલ કર;
રોતા રહી વો છાની વટના હુઆ હુએ દીલપર,
ખીદમત બને કરને લાગી દીલજાનસે દોઆકર—સુનયો.
આયા ફજર બુલાના ઘાંચીકે લોકરેકું,
હાજી બહેશુરુ ઉઠકે ચલકર ગએ હુએ સામું,
આતે ઉસીકે બદલે મરનેકા લડકા નાહસું,
જાકર ખડે હીંમતસે જો કુછ કરે સો કર તું—સુનયો.
રાજા સો દેખ ઉનકા લગા જો બોલને યું,
ઘાંચીકા છોડદેકર ફકરાકો લાએહો કયું ?
કહેને લગે યું સારે આયા હુએ યેહ ખુશીસું,
બદલા કીયા મરનેકા અપને દીલસું—સુનયો.
રાજાને તબ કહા યું હાજી તુમ્હીં કયું આએ ?
ઘાંચીકા કામ હુએ યાં તુમકો નહીં બુલાએ,
બએઠો તુમ્હી મકાંપર ભેજો ઉસીકો જાએ,
તુરફએન તુમ કરો મત ઇસ બાતમેં ભુલાએ—સુનયો.
હાજીને તબ કહા યું ઘાંચીકા પુત પ્યારા,
ડરતા નહીં ખુદાસે અએસા તેરા અંધારા;

પહોંચે તુજહે નતીજા હુએ યેહ સુખન હમારા.
બેકસ ગરીબ હુએ વોહ લાચાર હુએ બીચારા—**સુનયો.**

રાજાને તબ કહા યું લેજાવ ઉસે મકાંપર.
દેવલ સામે બીઠાઓ મારે ઉસીકો જાકર;
બુત પુજને સીતાબી આતાહું મઔં સો ન્હાકર.
લહુ જહેલને ઉસીકા ટીકા કરૂં ચડાકર—**સુનયો.**

હાજી મહેમુદ શાહને યું કર કહા ઉસીકો,
ઝલીમ તુ ઓર મતકાર મત તુ સતા કીસીકો;
બુત હુએ તુમ્હારા જુટા કુછ દેખકર સમજહતા,
હકને બડા મરાતીબ બખશા હુએ મોમીનોંકો—**સુનયો.**

હાજી મહેમુદશાહકો રાજાને યું કહા તબ,
બુત હુએ હમારા સાચા દેખો તુમ્હી ચલો સબ;
વોહ તાર બીન ખડા હુએ કીતની મુદતસે અબલગ,
સોમનાથકે ઇસમસે મીઠાસ પાતે હરલબ—**સુનયો.**

સોમનાથ તેરા રદ હુએ ઔર બુત જીતે સભી કુંડ,
કલમે ઉપર મદકલા દીલકા કુફર તું કર દુર:
સાબીત પડે જો કલમા ઉસ સુખ ઉપર સદા તુર,
ખીદમતને હક સો દેવે જન્નતમને ઉસે ખુર—**સુનયો.**

રાજાને તબ કહાયું હાજી હુનર દીખાઓ.
જો કુછ ઇલમ તુમ્હારા વોહ યાં પડો યા ગાઓ;
દેવલ સમનકે ઉપર હીકમત તુમ્હી ચલાઓ,
હમ દેખેં તમાશા કુછ હુકમ કર મંગાઓ.—**સુનયો.**

હાજીને તબ કહા યુ દેખેં દેવલ સો તેરા,
તુ સાથ ચલ હમારે કીસ શાનકા હુએ ડેરા;
દીખલા સભી તમાશા કયા રૂપ હુએ ધનેરા,
તકરાર ફેર તો કીજો દેખેં સો કામ મેરા—**સુનયો.**

રાજાને તબ કહા યું હાજી ચલો લેજાઊં,
સાથી ચલો હમારે દેવલ તુમ્હેં દીખાઊં;
દેખો તુમ્હી તમાશા ખુશ જાગપર બીઠાઉં,
હોતી હુએ સગબાજી તુમકો ચલો સુનાઉં—**સુનયો.**

હાજીકો તબ વોહ રાજા દેવલમને લેઆયા.
ડેરમને ફીરાકર સોમનાથકો દીખાયા;
કઇ રાગરંગ તમાશે બાજે સભી બજાયા,

બાજેકે બાજનેસે દેવલ સભી ગજાયા—સુનયો.
બામન બહોત બામનીકાં ગાતી ઓ નાચતે હુએં,
કંઇ તાલ ઔર તંબુરે નવબત વા બાજતે હુએં
મુરદંગ ઔર ઝાંઝ ઢોલક ઝાંઝર વા ગાજતે હુએં,
બોટે સભી બુજંદર ફાકીર વાં રાજતે હુએં—સુનયો
દેવલમને અજાયબ કંદીલ એક ટંગાયા,
કયા કામ હુએ ઉસીકા કઇ રંગસે મંગાયા,
કીમત નહીં ઉસીકી દો લાખકો મંગાયા,
રાજાને તબ બુલાકર હાજીકુ તઈ દીખાયા—સુનયોં.
દેવલ સભી હુએ રંગીં હીરે કંઇ જડે હુએ,
પુતલે હુએં ચપતરર સબ હાથ બાંધકર ખડેહુએ;
સોમનાથકે મુકાબીલ મેને કીતે ધરે હુએં,
બાતા નહીં કછું વો આગે પડે સડે હુએં—સુનયો
એક બીઆલ કીસતરેહકા. ઉન બામનોને ગાયા.
હાજીને સુનકે દીલકો હકકી તરફ ભગાયા;
કીતે સમજહ હકીકી હાજીકા હાલ આયા,
કર યાદ હકકી હરદમ ઘટમેં ઝીકર ઉઠાયા—સુનયો
હાજીકી સુન ઝીકરકો રાજા કહા અએ યારો,
યેહ વકત હુએ તુમ્હારા આકર દંગીકો મારો;
પકડો બસે શીતાબી ડેરેસે બાહેર કાઢો,
દીલમેં કછુ ડરો મત છાતી તુમ્હારી હારો—સુનયો
હાજી ઉપર દગેસે વોહ લોગ ચલકે આએ,
ચલા ન હાથ કીસીકા હકને સો લે બુલાએ:
હાજીકા હોશ આયા જખમેસે સર ઉઠાએ,
કહેને લગે અએ સુનકર તુમકો કોને સીખાએ—સુનયો.
હાજીને તબ કહા યું અએ મેહમાન સુનકર,
દીલમે દગા તુમ્હારે રાજાકી બાત સુનકર;
ઇસલામ સાંચ બુજહો દીલમે જને કુછ સમજહકર.
ઇમાન સારે લાઓ કલમા નબીકા પડકર—સુનયો.
દેવલકે આગે પોઠી પથ્થરરા વાં ખડાયા.
મેવા અને મીઠાયાં પોંહા આગે ધરાયા:
આંખોમેં જોત ઉસકી નીલમ સો વાં જડાયા,
નીલમકી જોત સીતી સબ તાનબદન હરાયા—સુનયો.

હાજીને ઉઠ ફજરમેં યું કર કહા આએ રાજા,
પોઠી આગે ધરા હએ પકવાન ખુબ તાજા;
ઉસકો તુમ્હીં ખીલાઓ મેવા મીઠાઇ ખાજા,
ખાતા નહીં યેહ ક્યુંકર તુ તો નહીં હએ સાચા—સુનયો.

રાજાને તબ કહા યું હાજી તુ હએ દીવાન,
પોઠી તો હએ પથ્થરકા ખાવે નહીં યેહ ખાના;
ઇમાન હએ હમારા બુત પુજનેકા બાના,
ખાવે તો તુમ ખીલાઓ મેવા ઔર ખાસ દાના—સુનયો.

હાજીને માર કમચી યુંકર કહા ઉસીકુ,
રબકે અમરસે ઉઠકર મેવા મીઠાઇ ખાતુ;
ફુટે કુફર દીલોંકે ડેરે! બએઠજા તુ,
ખુશીઆં કરેં દીલોમેં હીલા સો કુછ ન લાતુ—સુનયો.

પોઠીને લે શીતાબી તબ છબકો ફીરાઇ,
મુંહમેં લીયા ઉસઠકર મેવા અને મીઠાઇ;
દેખા વે કાફીરોંને હએબત ઉન્હોંકો આઇ,
કેહેને લગે અપસમેં હીકમત યેહ કુછ ચલાઇ—સુનયો.

પોઠી ઝબાંસે બોલા મુજહકો જોકુછ ખીલાઓ,
ભુખાહું મએ મુદતકા મેરી ખુરાક લાઓ,
પકવાન સબ પટનકે ઇનસાન સબ બુલાઓ,
રાજા સમેત ચાખુ હાજી હુકમ ચલાઓ—સુનયો.

હાજીને તબ કહા યું પોઠી તુ કર સબુરી,
દેવલકો ફીર તલાવા કર યેહ નહીં ઝરુરી;
યાં કામ હએ બહોતસા કુછ ભુખ રખ અધુરી,
રબકે અમર સીવા યેહ હોવે ન બાત પુરી—સુનયો.

પોઠી દેવલકો ફીરકર જાકર ખડા જગાપર,
હાજીને ઘાસ ડાલા ખાને લગા સબરકર;
બોલે ન અબ ઝબાંસે દીન જાએ સબ ગુઝરકર,
હોવેગા અબ જો માલુમ તુજહકો દેઉં ખબરકર—સુનયો.

દેખા યું કાફરોંને તોભી ઇમાન ન લાએ,
ફુટા કુફર ન ઉનકા ઇસલામસેં ન આએ,
ખાતાં અને મઝાખાં હાજી ઉપર ચલાએ,
ઉનકે નસાબ કમ હએં ઉનને સો લે ભુલાએ—સુનયો.

હાજીને તબ કહા યું હો બેઅકલ સભી તુમ,

કલમેસે ધ્યાન લાઓ જાવે તું મ્હારા સબ ગમ;
કુછ પાપ ઔર ગુનાહ સબ બરકત સતી હોવે કમ,
દીલમે હોવે ખુશાલી ઇસલામકી સો પુરનમ—સુનયો.
રાજાને તબ કહા યું ઇમાન હએ હમનકો,
સોમનાથ પુજનેકા સમજહે નહીં તુમનકો;
સોમનાથ દેવ સાચા કાટતા હએ સબ ગમોંકો,
ઉસકે નહીં મુકાબીલ હમકો તુમ્હીં કહો કયું—સુનયો.
હાજીને કહે અએ રાજા સોમનાથ નહીં તુમ્હારા,
ભુલો તુમ્હીં ન ઉસપર ઉસકો કરો ન પ્યારા;
તાબે રહે હુકમ કે હાથ બાંધકર બીચારા,
અબ હાંકસે બુલાઉ આવે નીકલકે સારા—સુનયો.
હાજીને હાંક મારી સોમના આ નીકલકર,
કીજે ન દેર ઉસમેં શીદીકી જું શીકલકર;
એક કામ હએ હમારા જાના તુજહે હએ ચલકર,
દેખે યું કાફરાં સબ ડાકેસે હાથ ચલકર—સુનયો.
અંદર મનાત બોલા સબઅએક પીર હાજી,
આતાહું મેં નીકલકર મેરે તુમ્હીંહો શાહજી;
ખીદમતમેં તુમ જો મુજકો રાખો તો મએ હું રાજા,
અએસા હુકમ બજાઉં સુનકર જલેં એહ પાજી—સુનયો.
તડકા લંગર યકાયક અંદરસે નીકલી સુરત,
રંગ સાવલાથા ઉસકા સીદીકે રંગકી સુરત;
આયા કરનશ બજાકર મુજહમેં હએ અછી જુરત,
હાજી હુકમ કરો અબ સબ કામકી હએ પુરત—સુનયો.
હાજીને દીલમેં શુક્ર તકવા કીયા ખુદાપર,
આયા મનાત ચલકર ફરમાશ કી ઉસીપર;
એહ ડોલચા ઉઠાકર પાની લે આ તુ ભરકર,
લેકર તુ આ શીતાબી તસબી પડે વઝુકર—સુનયો.
મનાતને ખુશીસે લે ડોલચા ઉઠાયા,
પહોંચા સો જા કુવેમેં પાની અંદર ડુબાયા;
પાની તલાવકા સબ ઉસ ડોલચીમેં આયા,
ભરકે યું પુર લબાલબ હાજી આગે લેઆયા—સુનયો.
સુનકર વો કાફીરોંને દેખાં તલાવ સુખા,
પાની નહી હએ કતરા અસલા બના હએ સુખા,

ફરયાદકો ચલે વોહ સબ કામકા હુએ થોડા.
હાજીકે છોકડેને કીતા તલાવ ચોખા—સુનયો.
ફરયાદ આએ કરને રાજાકે પાસ સારે,
રાજાકો આ સુનાએ કહેને લગા બીચારે;
મગર અને મછલીયાં તડપેં સભી કીનારે,
દેખો તુમ્હીં સો જાકર દીલસે કહોગે સારે—સુનયો.
રાજા કહા અએ હાજી શીદી ગયા તુમ્હારા,
પાની લીયા તલાવકા ભર ડોલચીમેં સારા;
આયા હુએ સબ ઉસકર હોતાહુએ અબ પુકારા,
હાજી કરમ કરો તુમ મરતા હુએ ગામ સારા—સુનયો.
હાજીને તબ વઝુ કર પાની રખાયા થોડા,
મનાતકો કેહા જબ લેજા શીતાબ દઓડા;
તલાવ પુર લબાલબ કર રખ ન ઉસકો કોરા,
ડોલચીકો રખ મકાંપર જાએ તુજહે હુએ છોડા—સુનયો.
મનાતને શીતાબી લે ડોલચા છહાકર,
તલાવમેં લેકે ડાલા સારા તલાવ પુરકર;
હાજીકે ઉસ મકાંપર લે ડોલચીકો ધરકર,
દવડઃ વો જા પડા હુએ દરીયામને ઉછલકર—સુનયો.
કઇ મોજઝે દીખાએ કાફીર ન સાંચ બુજહે,
ખોટે નસીબ ઉનકે સોમનાથકો લે પુજહે;
ઇમાં નહીંયા ઉનકો આંખોંસે કુછ ન સુજહે,
દીલમેં કુફર ઉન્હોંકે યુ ઝાહેરીમાં ધુજહે—સુનયો.
હાજી મહેમુદ ચલકર ડેરે ઉપર ચડે જબ,
સલવાત જબ પુકારે દેવલ સો થરથરા સબ;
દહેશત પડી બુતોંકો લાગે સોધુજને સબ,
સુનકર લગે હુએં કહીને કયા પએરવી કરે અબ—સુનયો.
મસલત કીયા ઉન્હોંને કાડો ઇસે શીતાબી,
મારો ફેંકર પથ્થર કીતે અપી ખરાબી;
હથીયાર સબને ડાલે લાગે ન કુછ છરાબી,
ચેહેરેપે નુર દેખો જું સુરખ હએ ગુલાબીસુનયો—
હાજી મહેમુદ આપી દેવલસતી ઉતરકર,
મએદાનમેં ખડે રહે આપી હીંમત પકડકર;
લડને કેતાહ ઇરાદા આપી કીયાં ફીકરકર,

આઇ સમજકે તબ દીલમેં ફેર આપ રહે સબરકર—સુનયો,
હાજી મહેમુદ ચલકર નઝદીક વહાંસે આએ;
રાજાને લોગ અપને સબ ગાંવકે બુલાએ;
કંકર પથ્થરકી ચોટી હાજી ઉપર ચલાએ,
લાગે ન કોઇ ઉનકો સબ આસપાસ જાએ સુનયો—
હાજીને તબ ગુસ્સેસે દેખા દેવલકે સામી,
બુત દુર ગએ હએં કાને પુજનકેથે જો નામી;
પુજા ગમે ખુદાને કીતે ઉન્હોંકે ખામી,
સુનકર જન દેખનેકો લાગે ઉન્હોંકે સામી—સુનયો.
હાજીને તબ અંદેશા દીલમેં કીયા કે જાઉં,
બાએહું ઉમ્રી મકાંપર ફેર શહેરમેં ન આઉં;
સુભાન ઓઝ:વીકો રૂક્કા સો લીખ બુલાઉં,
ચાહા જો હએ ખુદાકા ઇસ કુફરકો તુડાઉં—સુનયો.
હાજીને શહેર છોડા આએ તબી નીકલકર,
અનસુરશાહકી જાગા દેખી સો હએ ખુશીકર;
બાસતર વહાં જમાયા બએઠે સો હએ મીસલકર,
રાજાકી પએરવીમે આપી રંડ ફીકરકર—સુનયો.
હાજી ગએ નીકલકર રાગન ગુરૂરી લાયા,
ધાંચનકે છોકરેકો ફેરકર દેખો બુલાયા,
દેવલકે જા મુકાબીલ બકરેકે જ્યું સુલાયા,
કાટા ગલા ઉસીકા વોહ ખુન લે ચડાયા—સુનયો.
શોહરત ઉઠી શહેરમેં રાજાને રાજ ખોયા,
ફીરગએ નસીબ ઉસકે જડ બેખ અપને ખોયા;
ધાંચનકે છોકરેકો ફેરકર કઇ લોગ મીલકે રોયા,
રાજા હુવા હએ ખુની હાજીકો ના મનાયા—સુનયો.
ધાંચન સુ તલમલાવે રોના કીયા હએ જારી,
લાગા હએ દાગ ઉસકો આકર કલેજે કારી,
વારીસ ખુદા હમારા કહેતી હએ વોહ બીચારી,
હાજીકો જા સુનાઉં ફરયાદ અપની સારી—સુનયો.
રોતી છલી હએ ધાંચન હાજીકે પાસ આઇ
ફરયાદ સબ અપસકી હાજીકો આ સુનાઇ
મારા હએ પુત મેરા રાજાને કર બુરાઇ,
હાજી કહે સબરકર રબકી રઝા હએ આઇ—સુનયો.

હાજી કહે અય ડોસી મારા તેરે પીસરકો,
ઝુઠા સુનાદેસીતી છોડો સભી ફીકરકો;
નાહક ગમા હુએ મારા દરજા મીલે હશરકો;
તદબીર હમ કરેં આપ રૂકા લીખે ફરજકો—સુનયો.
રૂકા લીખા ફજરકો પટનકા સબ બયાંકર,
સુલતાને ચીઝનવીપર મતલબ સભી આયાંકર,
રૂકેકો દેખ ચડ તુ લશકર શીતાબ લેકર,
ફરગાશા હુએ નબીકા આના તુજસે સો ચલકર—સુનયો.
હાજી કહે અય ડોસી રૂકા તુજહે લેજાના,
ગીઝની શીતાબજા તુ પએગામ યેહ પહોંચાના;
સુલતાકે મુકાબીલ લે દસ્તબસ્તા દીખાનાં,
તુજહ યાદ હો ઝબાંસે નોહ મુખસે રહે સુનાના—સુનયો.
ધાંચન લગી યું કહેને હાજી કહો કયું જાઊં,
ગીઝની કભી સુની નહીં ઢુંઢું કીધરકો પાઊં;
કુવ્વત નહીં ચલનેકી કયું કર જવાબ લાઊં,
કુછ હો મદદ તુમ્હારી રૂકેકો લે પહોંચાઉં—સુનયો.
હાજી કહે અય ડોસી મેરા કહા તું કીજે,
પએરોંપે પએર ધરકર આંખોકો મીંચ લીજે,
લાગે જબ પગ જમીનપર આંખોકો ખોલ દીજે,
સુલતાનકે મકાબીલ રૂકા હુઝુર દીજે—સુનયો.
રૂકેકો પડ શીતાબી દેવે જવાબ તુજહકો,
પુછે તુજહે ફીરાકર સબ કહે સુના ઉસીકો;
રૂખસત તુજહે કરે જબ ચલ આયે ઇસ જગેકો,
આંખોકો ફેર તું ઢાંકે આકર મીલેગા મુજહકો—સુનયો.
ડોસીકો લે સીતાબી પએરો ઉપર બીઠાઇ,
રૂકેકો હાથ લેકર આંખોકો મીચમાઇ;
માંગી દોઆ ખુદાકન ડોસીકો લે ઉડાઇ,
બીજલીકે જ્યું મુકાબીલ ગાઝનીમને બીઠાઇ—સુનયો.
દરબારકે મુકાબીલ ડોસી સો જા ખડી હો,
ફરયાદકો પુકારી કાગઝકો લે ઉઠી વો;
કહેને લગી અય ભાઇઓ સુલતાનકો સુનાઓ,
આના મુજહે હઝુરી જલદીશની બુલાઓ—સુનયો
સુલતાન ગીઝનીકો લોગોને જા સુનાયા,

ડાસી ખડીપુકારે વોહ ભેદ સબ બતાયા;
કહેતી વોહ યું ક્યાંસે કરીર મુજસે સતાયા;
ખાના તુજકે હુઝુરી હાજીને ખત લીખાયા—સુનયો.
સુલતાન ગીઝનવીકી આંખોમેં યું યરદથા,
મુજકે ન કુછ ઉસીકો જીરસા સબી સરદથા;
છ માહસે દુખી વોહ આંખોંમને મરઝથા,
કરતાથા કઇ દવાયાં અપની ઉસે ગરઝથા—સુનયો.
ખએ કઇ હકીમાં આલીમ પંડીત વ જોસી,
કઇ સીવડે જતીયે જોગી જંગમ વ હોસી;
સબને કીએ ઇલાજાં અખાઆં હુએ જએસી વએસી,
અએસે કઠન દરદમેં ફરયાદ લાઇ ડોસી—સુનયો.
સુલતાનને કહા યું ડોસીકે પાસ જાઓ,
તુમ દેખતેહો મુજકો અહેવાલ સબ સુનાઓ;
દેવે અગર રૂકેકો ઉસ પાસસે લેઆઓ,
ઉસકો કરો દીલાસા ખાના ઉસે ખીલાઓ—સુનયો.
વોહ લોગ મીલકે સારે ડોસીકે પાસ આએ,
સુલતાન ગીઝનવીકા સારા દરદ સુનાએ;
રૂક્કા તું દે હમનકો સુલતાનને મંગાએ,
કાગઝ વો દેખ આપી પનસાફ સફ કરાએ—સુનયો.
કહેને લગી વોહ ડોસી રૂકકા કીસે દેઉ નહી,
હાજીકી હુએ મનાયું સુલતાન બીન કહું નહી;
લેકર જવાબ ઇસકા ઇસ શાહેરમેં રહું નહીં,
લીખખા જો હયે વલીકા મએં નીદકર સોઉં નહી—સુનયો.
ડોસીકે મુંહસે ફીરકર સુનયા યેહી જવાબ,
મીલકર ચલે વો સારે કહેનેકે તઇ શીતાબ;
સુલતાનકે મુકાબીલ જાકર સુનાઇ બાત,
ડોસીકી સબ હકીકત કહી ખોલ બેહીજાબ—સુનયો.
સુલતાનને કહા યું ડોસીકો અબ બુલાઓ,
દીલગીર વોહ હુઇહુએ તુમ જા ઉસે મનાઓ;
દીતી રજા મએં ઉસકી મેરે હુઝુર લાઓ,
રખીયો ન કૂછ તફાવત જુબ રૂબરૂ બુલાઓ—સુનયો.
સુલતાનકે હુકમસે ચલકર ગએ વો સારે,
ડોસીકે જા મુકાબીલ કહેને લગે વો પ્યારે:

તુજકો રૂબરૂ મીલાકર હમ હોવેંગે નીઆરે,
મતલબ તુ કહે સુનાના સુલતાંન કહેગા આરે—સુનયો.
ડોસી ચલી ખુશી હો "પુરી" વોંહ નેક માઇ,
સુલતાનકે મુકાબીલ આ કોરનશ બજાઇ;
કહેનેલગી ઝબાંસે હાજીકા ખત લેઆઇ,
તુમપર હુકમ શીતાબી કાગઝ પડો અએ રાઇ,—સુનયો.
સુલતાનને કહા જબ ખત આંખોમે જોત માઇ,
ડોસીને તબ દીયા ખત આંખોમે જોત આઇ;
પડને લગે ખુશીસે નીલી જો થી સીયાહી,
કુછ તાઝગી બદનમેં કાયા જો ફેર બનાંઇ—સુનયો.
સુલતાનુને પઢા ખત મતલબ સમજહમેં આયા,
મઝકુર સબ પટનકા ખત દેખનેસે પાયા;
ખુજહા યેહ ખત વલીકા પડકે સીદક યું લાયા,
કુરબાં હુવા વોહ દીલસે ખત ચુમ સર ચડાય—સુનયો.
તાવીઝ કરકે ખતકા સુન્નેમને મડાયા,
ખુશ કામકર જડતકા હીરે અંદર જડાયા;
સુલતાનને અપસકે બાઝુ ઉપર બંધાયા,
ખોકર મરઝ ખુદાને હાજીકો તબ સરાયા—સુનયો.
સુલતાનને ફીરાકર ડોસીકો તબ કહા યું,
પટનકી કયા તરેહ હએ સબ કહેસુના તુ મુંજહકું;
વાકીફ તુ હએગી ઉનસે મએં પુછતાહું તુજહકું,
મતલબ સબી બતા તું આ:ના મુજહે પટનકું—સુનયો.
ડોસીને તબ કહા યું મતલબ સબી સુનાઉં,
સુલતાનશાહકે આગે દીલ ખોલકે બતાઉં,
પટનકી જો નીશાની તુમકો દેખો ગીનાઉં,
કુછ ધ્યાંનધર સુનો તુમ સુખને સુખન ઉતાઉં—સુનયો.
બાંકા કીલા પટનકા એક કોસકે ગીરદમે,
બાદશાહતમેં વલીકે સોરઠકી હએ સરહદમે;
ઉંચા બેહદ બુલંદ હએ ચવડા અહુી હએ હદમેં
ઔર કાર હએ લોહેકે ખીલે જડે હએં બદમે—સુનયો.
ઉંડી હએ ખાઇ ઉસકી પાનીતલક ખુદા હએ,
પથ્થરસે ખુબ બાંધે કીલ્લે ગીરદ ફીરા હએ;
પુરા વહાં સમંદર પાનીસે પુર ભરા હએ,

રાજાકે દેખનેકો કીશ્ચી અંદર તરા હુએ—સુનયો.
ખાકકે દો કીનારે જાક્લે સો મું ખડે હુએ,
સુનેકી ગારસોતી મઝબુત લે જડે હુએ,
દૈવલકે બએહનારે તુજબૂર કઇ બડે હુએ,
લાયા ગઝબ ખુદાકે વો કાફીર નહીં નડે હુએ—સુનયો.
જોરા હુએ નાફીરોંકા કરતા હુએ ખુન દાયમ,
સીના કઠન હુએ જીસકા દીલકા નહીં મુલાયમ;
મઝકુર સબ કહી ગએ પટનકા જો તુમાયમ,
તોડો કુફર કરો તુમ ઇસલામોદીન કાયમ—સુનયો.
ફરયાદકો સુની જબ જલદી કીયા નકારા,
સુલતાનને કહા યુ લશકર કરો તમારા;
અસવાર ઐાર પએદલ આવે નીકલકે સારા,
ચોબદારકો ફીરાવા કરને લગા નકારા—સુનયો.
આ ફતહકા જંગ નકારા ઇસલામકા વોહ બાજા.
એએસા ઉઠા ધપકકર બાદલ મીસાલ ગાજા,
શોહરત હુઇ મુલકમેં હોતા હુએ જંગ તાઝા.
હુએબતસે ગીઝનાકે સબ કાંપને હુએ રાજા—સુનયો.
ડોસીને તબ કહી યું સુલતાન મુજહ રઝાદે,
જાના મુજહે સોનાબાં હાજીકે પાસ ચલકે;
રૂક્કઃ તુ લીખ વલીવર ઔાર મુખ ઝબાંસે કહેદે,
પએગામ મએ પહોંચાઉ આતીહુએ ફઓજ ચડકે—સુનયો.
સુલતાંનને ખુશીસે દેની રઝા કે જાઓ,
લીખતાહું અબ રૂક્કઃ મએં દીલમેં ફીકર ન લાઓ,
દેખા તુમ્હી તમાશા હાજીકો જા સુનાઓ,
મેયે તરફસે ફ.રકર જા કોરનીશ બજાઓ—સુનયો.
સુલતાનને લીખા ખત હાજી ઉપર અરઝના,
દેખા ખત તુમ્હારા પાયા મએં દીલ ગરઝકા;
બસ ખતકે દેખનેસે જડ કટગયા મરઝકા,
કદમોં પડેગા આકર યેહ કામ હુએ ફરઝકા—સુનયો.
ડોસીકો જો દીયા ખત ઉઠકર ચલી વોહ માંમાં,
આઇ સો ઉસ મકાંપર આંખોંપે ઢાંક જામાં;
હકને ઉસે ઉડાઇ લાગી ન દેર રાહમાં,
હાજીકો જા પહોંચાઇ સુલતાનકા સો નામાં—સુનયો.

હાજીને ખતકો દેખા સુલતાનને ભેજા હુએ,
તસલીમ ઔર કદમબોસ ખતકે અંદર લીખા હુએ;
પાયાહું ફએજ તુમસે ફીરકર શમા દીખા હુએ,
અબ કામ જો પટનકા કરના મુજહે રવા હુએ—સુનયો.

ડૉસીને મુંહ ઝબાની હાજી આગે કહા હુએ,
નામેકો દેખ સુલતાન ખુશહાલ હોરહા;
આઝુરથા ચશમસે અબ તનદુરસ્ત હુવા હુએ,
ચડનકી અબ તયારી નવબત શુરૂ કીયા હુએ—સુનયો.

સુનકર વઝીર દવડે સુલતાન પાસ આએ,
શોહરત ઉઠી યકાયક આજ શાહેરમે સો કયા હુએ ?
બાજા ફતાહ નકારા ચોબદારબી ફીરા હુએ,
યેહ મહમ હુએ કાધરકી બેગી કયા સુદાહુએ—સુનયો.

સુલતાનને યું કહા જબ જાના મુજકુ હીંદપર,
આયા રૂકકા વલીકા તીરત સો ઉસ પટનપર;
તોડેં ફૂકર પટનકા અપની સો આવ હીમતપર,
સારે કરો તયારી જાના સીતાબ ચલકર—સુનયો.

સુલતાનને બુલાએ ઉમરાવ ઔર વઝીરા,
બખશી । ખાનસામાં દીવાન સબ અમીરાં;
છોટે બડે જમાદાર કીતને રાસાલદારાં,
મજલીસ યું કર બીઠાઇ સુલતાન શાહનઝીરાં—સુનયો.

સુલતાનને કહા યું અબ કયા સલાહ તુમ્હારી,
બેગીસે કહે સુનાઓ આવે પસંદ હમારી;
જાના આપસકો હીંદપર કરના સો અબ તયારી,
રસ્તા બીકટ કઠન હુએ લેની હુએ ફઓજ ભારી—સુનયો.

સારે આપસમે મીલકર કહેને લગે યું અકાર,
સરદાર તુમ હમારે હમ હુએં તુમારે ચાકર;
હીમત બને ગર રૂજુ હુએ દીલજાનસે હુએં શાકીર,
ફરમાશ જો કરો તુમ લાવેં ઉસે બજાકર—સુનયો.

સુલતાનને સમજહકર બેગી હુકમ ચલાયા,
સુબે કીતે વઝીરાં બેટેકો તબ બુલાયા;
રૂખસદ્કયે જો લાયક ઉસકો સમજહ રખાયા,
કીતે સભી સીપુરદ સુદ્દા સભી બતાયા—સુનયો.

સુલતાનને કહા યું સુજહકો હુએ દુર જાના,

દેવે ખુદા ફતાહ જબ ઇસલામ કરકે આના;
બરસોંકા કામ હુએ થા ચાહેગા બહોત સામાં,
ગફલત તુમ્હીં નકરીઓ રખીઓ યેહ યાદ નામાં—સુનયો.
સુલતાનને ફીરાકર કીતા હુકમકે જાઓ,
જલદી કરો તયારી ગફલત તુમ્હીં ન લાઓ;
સામાન સબ સફરકા તંબુ બડે સીલાઓ,
રાઝી બરાત સબકી સરકારસે લીજાઓ—સુનયો.
કીતા હુએ તર કલમકો લીખનેકો હાઝરીકો,
આએ કઈ સીપાહી સબ સેર બાજરીકો;
મહીના દીયા બંધાકર દવડે હુએં ચાકરીકો,
બેકારથે તવાયાં આતી હુએ ભાકરીકો—સુનયો.
બએઠેહુએં યું લીખનકો બખશી ઔર ખાનસામે,
સવદા ગેહ લએ નકદકા દેતે હુએં લાલ જાગે;
શોહરત હુઈ મુલકમેં આએ સીપાહી ધામે,
અસવાર ઔર પ્યાદે લીખને હુએં સબકે નાસે—સુનયો.
કઇ પલટનાં ફીરંગ્યાં ગાડદી કઇ લીખાએ,
તુરકી અને પંજાબી ચેહેરે સભોં દીખાએ;
ગોરે મુગલને ચગદી કઇ રોહેલે બુલાએ,
સબ શેખ ઔર સયદકો લે હાઝરીમેં ધાએ—સુનયો.
હબશી અને વીલાયતી કીને પઠાન હીંદી;
ખોસી અને સરાયાં કછુા ને બહોત સીંદી;
એબારથે મલીકાં મીસરી ને ખુબ શીદી,
ઔર જમ હીમત સભોંકો મારેં પટનકા ગીદી—સુનયો.
ઘોડે કઇ ઇરાકી ટાંગન ખરચ ઔર તેઝી,
તુરકી અને અરબ્બી બલપનમેં ખુબશી જી;
ઝીંને પોશ ખુબ સજાયા અનવાર હુએ મીઝાજી,
સુલતાન દેખ ઉનકો હોતે હુએ' ખુબ રાઝી—સુનયો.
પાખર જહુમ બકતર ખાસે સજુકી ધજ હુએ,
હથીઆર સબ બરાબર લગતે અજબ યેહ સચ હુએ;
રુપીએ નકદ મીલે હુએં સબકો સો વોહ ગરઝ હુએ,
કરયો નમક હલાલી અપનોંકો સબ ફરઝ હુએ—સુનયો.
ઝરબફતકે નીશાનાં હાથી ઉપર ચડાએ,
લાયકથે હાથીઓંકે ઉનકો સો લે બીઠાએ;

ઘોડોં ઉપરે નીશાનાં નીલે ઔર લાલ પીલે,
દોચાર પંચ હજારા ગુલશનમેં લાલ ખીલે—સુનયો.
લશકરકી હાલ સુનકર રાજા કરે યું હીલે,
સુલતાનકી ઝરબસે બંદ હોગએ હએં ઢીલે;
ઊંટો ઉપર નકારા ઘોડોં ઉપર હએં ડંકે,
અસવાર સબ જલદ હુએ સોહી સીપાહી બનકે—સુનયો.
હએં નામવાર અમીરાં જીનકે મુલકમેં સુનકે,
ઇસલામપરથે કાયમ બાંધે કમર હીમતકે;
આ રબ ફતાહ તુ દીજે સબ યું દોઆએ કરતે,
ઢલતી ચંવર જીન્હોંપર ગરમીસે હોતે પખે--સુનયો.
પ્યાદે અછે જવાન હુએં કઇ બેરકાં હઝારેં,
સફ બાંધકર બરાબર આકર ખડે કતારો;
વારીદ હુએ વકતપર પેહેરે લીખાએ સારેં,
અબ તોડતે રૂપૈકો હાટેં અને બઝારો—સુનયોં.
બાજે કઇ ઉન્હોંમેં કયા બાજતેથે ખાસે,
પરઘમ અને કીનાટક કયા બાજતેથે તાંસે;
તોડે નકીરી બાજે સુરનાઇ ઔર કાંસે,
રાજાકો ગીઝનવીકે આતે ચલે હએં જહાંસે--સુનયો.
બંદુક બાન ટટી હતનાલ કઇ કીએ હએં,
તોપોંને શુતર નાલાં સબ બાર કરલીએ હએ;
ગાડે કઇ હઝાયોં દારૂકે ભરલીએ હુએં,
કઇ બાઝમાં કનાતાં શામયાને કઇ સીએ હએ--સુનયો.
સામાન લશકરી સબ બહોત બાંણીએ બકાલી,
કસબી અને કંદુયાં હએ બહોતસે પખાલી;
ચલને ઉપર સફરકે સબકો બડી ખુશાલી,
સાહેબ કરમ કીયા હએ પએસે અનાજ પાલી--સુનયો.
લશકર હુતા જમા સબ સુલતાનકે હુકમપર,
બુલવાએ સબ નજુમી આએ હએં ચલ સુખનપર,
દેખા નજુમ ઉન્હોંને સાઅત બતાઇ ખુશતર,
કહેને લગે નજુમી ચઢયો ઇસી વકતપર--સુનયો.
સુલતાન ગીઝનવીશાહ તયાર હોકે આએ,
આગે દોઆ ખુદાકી પગ પાગડીમાં બાએ;
આપી ચલે હએં ચઢકર લશકર સભી ચડાએ,

ચોબદાર ઓર જુલુમાં નચ્ચરે યું કરકે આએ—સુનયો.
લશકર નીકલ શહેરસે ડેરે બાહેર દીએ હુએ;
ઉતરે સભી મીસલપર જહાંડે ખડે કીએ હુએ;
ખચ્ચર ઔર ઉંટ ગાડે ભરકે રૂપીઓ લીએ હુએં,
બારા બરસકા ગામાં સુલતાનગે કીએ હુએં—સુનયો.
દોચાર દીન રહે વાં સામાન સબ મંગાયા,
બારૂત ઔર ગોલા તયાર સબ કરાયા;
સામાન સબ બારનકા ગોટી કહીં ભરાયા,
લે ફતહા જંગ નકારા ફેર કુચકા બજાયા—સુનયો.
લશકર ચલા ઉપડકર રાજા ગએ હુએં રોતે,
દીલમેં પડી હુઈ દહેશત ટુંક નીંદ પુર ન સોતે,
મુનકર હુએં દીનકે રોઝે નાહક ઉંમરકો ખોતે,
સુલતાનકા હુકમ હુએ મારો બડ ઓર છોટે—સુનયો.
સુલતાનને કહા યું બખશીકો અબ બુલાઓ,
લે હાઝરી સભોંકી સબકો નઝરમેં લાઓ,
દફતર ઊપર શુમારાં સાબીત કરો ગીનાઓ,
કીતના ચડા કલમપર હમકો સો સબ સુનાઓ—
બખશી વઝીર મીલકર લે હાઝરીકો આએ,
અસવાર ઔર પએદલ સબકો વહાં બુલાએ;
લી હાઝરી સભોંકી દફતર ઉપર ચડાએ.
પંખ લાખ પંજ હઝારાં સુલતાનકો સુનાએ—સુનયો.
ઇતના કલમ ચડાયા લીખના હુઆ જારી,
આતે નવે સીપાહી હોતી હુઈ ફઓજ ભારી;
બુઢે અને જવાના બાલક નહને સવારી,
શીપરશ હીરોલકી સબ મીદીકા ફઓજદારી—સુનયો.
કસબોથે કઇ મુનરક લશકર મનેથે શામલ,
આલીમ બને નજુમી કીતે હકીમ દાખલ;
મીલતાથા રોઝમરરા સરકારસે મુદાખલ.
રોઝગાર વો બડાથા ખાતે ગહુ ઔર ચાંવલ—સુનયો.
બેપારથા બહોતેરા નકદા નકદકા જાદા,
અટકાવ કુછ નથાવાં મીલનીથી ચીઝ સારી;
કરતેથે યું દોઆ સબ સુલતાનપર હુએં વારી,
બઓરાતવાં હમેશાં સરકારસેથી જારી—સુનયો.

કસ્તીથી ફ્રૌજ મંઝાલ હરરોઝ નદીઆ ખાલી,
હર તાઝગી સીપાહમાં ખુશબોસે મુખ હુએ લાલી;
હૈ કોસકે ગીરદમેં હોતા મુકામ આલી,
ભીડતા નક્કર રૂપીઆ સબકો થૈલી ખુશહાલી—**સુનયો.**
લશકર બડી ઝરબકા કોસ ઘુમસે ભીડાવે,
અંદગોર હુએ ગરદકા હાથી નજર ને આવે;
ચમકાર બરછીઓંકી બીજલીકી જુ દીખાવે,
દહેશતસે કાફીરોંકા સીના તરક સોજાવે—**સુનયો.**
ખલબલ પડી હુએ હીંદમે પુરબ પછમ યું ભાગે,
રાજા જીતે મુલકકે હએબત સબોંકો લાગે;
સબકો પડી અપસકી સોચ નહીં યું જાગે,
સુલતાન ગીઝનીકી આઇ હુએ ફ્રૌજ આગે—**સુનયો.**
ભારી કટકકી શોહરત રાજા સબોંને જાની.
કસબી હુએ સબ નરેહકે કીમતી નહીં અજાની;
લાખોં શુમાર ફ્રૌજહાં પહોંચે બાં પાની.
દહેશત પડી સબોંકો કારાની અને ફતાની—**સુનયો.**
માલુમ હુઆ હુએ સબકો જાતી હગો ફ્રૌજ હીંદપર,
તીરત બડા હિન્દુઓંકા પરભાસ જીસ પટનપર;
ઇસલામ વાં જગાના સુલતાનકે હુએ દીલપર.
મારેંગે બુત પરસ્તી સબ કતેઆમ કરકર—**સુનયો.**
રાજા મીલે હુએ સારે કાગઝે સબોંકે આવે,
તીરતકા ગમ હિન્દુઓંકા અન પેટભર ન ખાવે;
રસ્તે બીકટપે જીતને લશકરસો વાં જમાવે,
જાતી હુએ ફ્રૌજ હીંદપર જાને કીધર ન પાવે—**સુનયો.**
જાસુસ ગીઝનવીકે દાહે શીતાબ આએ,
રાજાઓંકી હકીકત સુલતાનકો સુનાએ;
દુશમનહો આએ સારે લશકર ઊન્હોં મીલાએ.
નદીયાં જીતી ખુદીથી વો તીન સબ બંધાએ—**સુનયો.**
સુલતાનને શીતાબી સારી સુના બુલાઇ
રાજાઓંકી હકીકત ઉનકો સભી સુનાઇ;
રસ્તા યું બંદ કીએ હુએં ક્યા સલાહ અએ ભાઇ ?
દુશમન હુએ મેલ સારે પુછો કીસે ન જાઇ—**સુનયો.**
કીતી સલાહ સબોંને લાગે યું બાત કહેને,

સુલતાનકો હીંતમકા લાગે જવાબ દેને;
કીતી હુએ ફ્ઓજ ભારી ખરચે રૂપે તમુને.
મારો ઊન્હોંકો લશકર દીની સલાહ હમુને—સુનયો.
સુલતાન કહે વઝીરો અબ નહી અપનકો ડરના.
જાના હુએ હીંદ પટનપર જહગડા ઊન્હોંસે કરના;
રસ્તે બીકટ છુટાકાર પીછે કીલ્લેપર ચલના,
હોવે ફત્તુ અપનેસે થાના સબોંમેં રખના—સુનયો.
ચલ કુચકર કટકપર સુલતાન ચરહે આએ.
રસ્તે જો બંદ કીએથે જહગડા સો વાં મીલાએ;
બંદુક તોપ પાડાં હવનાલ સબ ચલાએ,
દીતી હીમત ખુદાને ઘોઢે ઊડા ન્હુકાએ—સુનયો.
પાબ ફતાવ ઊન્હોસે રસ્તેકો કર ખુલાસા,
રાજા છુપે કીલ્લોમેં છોડી ઊન્હોને આસા;
સુલતાનસે લડનેકા દેખા ઇન્હો તમાશા.
અફસોસ કરંક બએઠે પઠયા ન ઊનકા પાંસા—સુનયો.
રાજા અંદર કીલોકે સુલતાન શાહને ઘેરે,
મીલજાઓ તો બચાઊં દેતાહું ફુંક ડેરે
હમરાહ નકો પટનકો તાબે તુમ્હીં હો મરે,
બુત તોડને પટનકે સબ પાડને હુએં ડેરે—સુનયો.
સુલતાનને કહા યું સબી માલકે રાજા આએ.
જી હુએ તુમનકો પ્યારા ઇસલામ જલદી લાઓ,
નહી તો મુજહે સવેરા હર સાલકા બીજાઓ.
દેતાહું ફુંક ડેરે પટન તુમ્હીં ન આબો—સુનયો.
રાજા મીલે હુએં આકર લાચાર વે હુએ હુએ,
ચલયા ન ઝોર ઊનકા દીલમેં કુડ મુએ એં;
કીતે રહે મુનાફીક હમસે સો જલ મુએ હુએં,
દેખો તુમ્હી ઊન્હોંકો ગફલતમને રહે હુએ—સુનયો.
રાજાઓને કહા યું હમરાહી હમ ન કરયેં,
તાબે હુએં સબ તુમ્હારે ખીદમત તુમ્હારી કરયેં;
અફસોસ અબ પટનકા દીલપર હમેં ન ધરયેં,
સોગંદ હમેં ધરમકી તુમસે કબી ન ફીરયે—સુનયો.
સુલતાનશાહ ખુશીહો લશકરકો કુચ કરકર,
મુનકર જો યે વોહ સારે કીલ્લાહ રયે પકડકર;

અબ મોરચા ફીરાદો તોપાંકી માર કરકર,
દેવે ખુદા ફતાહ અબ તકવા દીલોંમેં કરકર—સુનયે.
હમલાકીએ શીતાબી તોપોંકી માર ભારી,
વાં મોરછે જમાએ બાંડા કીએ હુએ' જારી;
અંદરોઝ હુએ બટકેકર કીતી સુરંગકી તયારી,
કીતી અલગ ઉડાકર રાજાકી ખાઇ સારી—સુનયે.
રાજા જીતેથે સુનકર સારે ઉસી કીલ્લેમેં,
કીલ્લા બડા જબરથી મારવાડકે ઝીલેમે';
લડના ઉન્હોંને છોડા દુજે રવા મીલેહુએ';
પટનકી પેરવીકર લશકર સો લેચલે હુએ—સુનયે.
થાના સભી બીઠાકર સબ મુનકરોંકો કાડે,
ખોયા મુલક ઉન્હોંને પએસોંસતી વોહ હારે;
સુલતાનને ખઝાના બહોતસે ભરે હુએ ગાડે'
કર કુછ ઉસ જગાસે આતી હુએ ફૂઓજ મારે—સુનયે.
રસ્તેમેં શહેર ભારી "જએસલમીર" આયા,
રાજાકા વાં અમલથા લશકરકો લે જહુકાયા;
રાજા પડા ફીકરમેં અફસોસ ઉસને ખાયા,
રાનીને દી દીલાશા સમજાદા ઉસે મનાયા—સુનયે.
સુલતાનશાહકી ખુબીથી સાહેબે જમાલ,
રાનીને સુનકર સુરત લીથી સભી નીકાલ:
નઝરોંમને અપસકે રાખીથી યું સંભાલ,
ઉસકી હીમતસે રાની ડરતી નહીં' ધતાલ—સુનયે.
કીલ્લેકે ખોલ જહાંપે સુલતાનકો બુલાએ,
કીસ ધુમસે બુલાકર વોહ શહેરમેં લેઆએ;
મહેલાતપર ચડાકર ખુશ જગાપર બીઠાએ,
રાની કોરનશ બજાકર સુલહાં હજુર આએ—સુનયે.
રાની લગી યું કહેને યેહ શહેર હુએ તુમ્હારા,
તુમકો કોરનસ બજાના યેહ કામ હુએઆમારા;
તુમસે નકુછ તફાવત રખતે નહીં જુદારા;
દેખે' દરસ તુમ્હારા કરતે હુએ' હમ ગુઝારા—સુનયે.
સુલતાન કહે અએ રાની દેખે નહીં તુમનકો,
હમસે બડા તફાવત દેખેસો કયું હમનકો;
નીકલે નહીં કભી હમ લેકર કટક ફીરનેકો

રાખા વીરદસો કહ્યું કર દેખે બગએર દુશ્મનકો—સુનયો,
સુલતાનકી શીકલકો રાનીને ખુશ કરીથી,
ચીતરે ઉસી શીકલકો દીવારપર જડીથીઃ
ફીતને રૂમાલ અંદર ઢાંકીસો વાં ધરીથી,
સુલતાનકો દીખાઇ વાં રૂબરૂ ખડીથી—સુનયો.
સુલતાન દેખ શીકલકો રાજી હુએ દીલોંસે,
શાહીર ખડે અપનપર લડના નહીં ઉન્હોંસે;
હરગીઝ યું બેવફાઇ હોવે નહી જી-હોંસે;
સોંપા મુલક બહાલી કરયો ન અબ કીનોંશ—સુનયો.
રાનીકો કર રઝામંદ સુલતાન ચલે વીદાહો,
લશકરકે કુચકા અબ તઇયારીમેં ખડે હો;
જલદી કીયા નકારા લશકરકો અબ ઉઠાઓ,
ચડકર ચલે મોઢેણાં સારે હર દોલ લેઆઓ—સુનયો.
સુલતાનને ખુશીસે લશકર તર્ભી ચલાયા,
સુનકર જીતે રહેથે અફસોસ સબને ખાયા;
હમરાહી કો પટનકે આગેસો કોઇ ન આયા,
સુલતાનને સબોંકો રાહમેં ઝરબ દીખાયા—સુનયો.
સુલતાનને ફીકર સબ પીછુકી અબ મીટાઇ,
રાજાસતી પટનકી ફઓજા સબીં ખપાઇ;
"જએસલમીર" કી રાની મારી ઉને કરાઇ,
બાજે હુએ શાદનામી મીસરી ખડી બટાઇ--સુનયો.
કાગઝ સબી કીલોંકે કાસીદ લીએ યું આએ.
વાંચે સો અબ પટનમેં રાજાકો સબ સુનાએ;
જએસલમીર બચાયા થાના સબી બોઠાએ,
મીલગએ જીને બચે હુએં દુજોંકો સબ હટાએ—સુનયો.
પટનમેં હર હમેશા લશકરકી બાત આવે,
રાજા અએસી ફીકરમેં અન પેટભર ન ખાવે;
સામાન સબ તરેહકે કીલ્લોમને જમાવે,
દારૂ અને બંદુકાં ગોલે કઇ ધડાએ—સુનયો.
હએબત રહા પટનમેં વોહ "કુંવરપાલ" રાજા,
રાજાઓંકો લાખે ખત તીરથકી રખયો માંજા;
પટનકે અબ કીલ્લેકા સુજડકો નહીં હુએ આસા,
સુલતાન ગીઝનવીકા લશકર હુએ બહોત જાજા—સુનયો.

રાજાઓંને પડે ખત મસલત સબોંને કીતી,
પટનકી સબ હકીકત કાનોંસે સુનકે લીતી;
ફીરોઝકા લાજ ઉનકો ફોજાં જમાવો કીતી.
સુલતાનશાહસે છાની પટનકો ભેજે દોતી—સુનયો.
પહોંચી સકાત સારી દાખીલ પટનમેં મીલકર,
સુલતાનશાહસે છાની રાતોંકો ગએ નીકલકર
રાજાને કી ખુશાલી ઉતરે હુએ વો મીસલપર,
કહેતા હુએ અબ ઝગાંસે લડના મુજહે હુએ ચલકર—સુ૦
પટનમને કટકકી હોતીચલી હુએ ભરતી,
અસવાર ઔર પએદલ આવે નચર ન ચરતી;
દફતર ઉપર ચડાયા એક લાખકી હુએ ભરતી,
રાજાકો કમ દોસા હુએ આખા હોવેગી પડતી—સુનયો.
સંકાતકે ખરચકો કટગએ હજાર થએલી,
ઉતરે હુએં સબ જગાપર દેહેલી અને વહેંલી:
કયા સો કયા બડાયા એક મારનેસે તેલી,
સબ લોગથે જમા વાં સારે પટનમેં બોલી—સુનયો.
સારી સકાત મીલકર રાજાકો કહે સુનાયા,
ડુબા હુએ રાજ તેરા લશકર નજદીક આયા;
કીતી ખુદી દીલીસે સુલતાનકો બુલાયા,
બોદે હુએં મોલ સબકે હકને તુજહે બુલાયા—સુનયો.
રાજા કહે યેહ કુંવરપાલ સુનયો સકાત સારે,
તકસીર બીન ખાતાકે મોમીન ગગે હુએં મારે.
સુલતાનસેં લડુંગા કરયો યેહ બાત આરે,
લશકરકે લોગ લડકર ફીરજાએગે બીચારે—સુનયો.
રાજાકો હુએ ગુરૂરી કઇ મોરચે ખુદાકર,
તોપાં રસાનકે સબ કીલ્લે ઉપર ચડાકર,
જંઝાલ બાંડ સારે ટુટે ન ગંજ ભરાકર,
સુલતાનશાહકે આગે બગોઠા હુએ સું હોમતકર—સુનયો.
કઇ ભોમીયોંનેમીલકર સુલતાનકો સુનાયા,
રાજાને અબ પટનેકે સામાન સબ કરાયા;
બકતર જહુલુમ પાખર બાંડોસે ગંજ ભરાયા,
તાલાબ બાલકીપર કઇ મોરચે ચડાયા—સુનયો.
સુલતાનને દેખા યું રાજાકી બાદ રદહુએ,

લશકર અઓસેકા ખોટા સામાન સબ સરદ હુઆ;
હાજી મંગલુરી શાહકી અપને ઉપર મદદ હુઆ.
યેહ કરીશમા વલીકા કરયો તુમ્હે હીંમત હુઆ—સુનયો.
ભાગે હુએ લોગ કહેને સુલતાન સામો આકર,
મંગલુરકી હકીકત બાતાં સભી સુનાકર
સુલતાનકે મુકાબીલ કહેને લગે ફીરાકર,
મંગલુરકી નમાઓ અબ મોરચે લગાકર—સુનયો.
મંગલુર ઔર પટન હુએ દોનો બરાબરી કે,
ઉનમેં નહીં તફાવત દોનોં સરાસરી કે;
સાલા અને બહેનાર દોનોં અડાઅડીકે,
આતે નજક ચીરાગાં દોનોં કડાકડીકે—સુનયો.
પટનકા જો કુંવરપાલ જઓપાલક હુએ સાલા,
મંગલુરભી ઉસકી ઉસકો બહુતવાલા;
દેવલ ઉપર ચીરાગાં વો દેખતે ઉજાલા,
ખાના પીછું ઉસીકુ જપતે હુએ અપની માલા—સુનયો.
મંગલુર "દેવડારામ" પટનમેં "મનાત",
ગાતે હમેશાં બામન જારી હુએ દીન રાત;
પુજા હમેશાં રાજા કરતેથે અપને હાત;
બામન કઇ ખીલાકે દેતે ઉન્હોંકા દાત—સુનયો.
ફીતે હુએ ભોમીઓ સબ સુલતાન જલદ ચડકર,
મંગલુર અબ પટનકો લેના શીતાબ લડકર;
ઇસ્લામકો જગાયા સબ કુફર જેર કરકર.
પીછે ચલો પટનપર જાનો ફીકરસો ટલકર—સુનયો.
સુલતાનને કહાયું મંગલુરપર ચડું મએં.
ચંદરોઝ વાં લડુંગા કીલ્લા ફતાહ કરૂ મએં,
દેવે ખુદા ફતાહ તો થાનાસો નાં ધરૂ મએં,
લશકરકો ફેર ઉઠાકર પટનસે જા અડું મએ—સુનયો.
લશકર ઉઠા વહાંસે કીલ્લા નજર દીખાદે,
કર ભોમીયા હરોલી ગીરયાં ચલે હુએ આડે;
સુનકર સભી મુનાફીક રસ્તેમેં બહોત મારે,
"કામીસર" કોઠડેગર આકર નશાન અગાડે—સુનયો.
મંગલુકકે ગીરદકી સારી ઝીરાઅત લુંટી,
દાના જે પક રહાથા રહેનેદીયા ન મુઠી;

અસ્તી વો ભાગ સારી કીલ્લે અંદર સો બએઠી.
રાનીને મેહેલ છોડા નીચે ઉતરકે બએઠી—સુનયો.
જએપાલ ઉસ ફીકરમેં અફસોસ દીલમેં લાયા,
બલવા જો થા પટનપર મંગલુરપર કયું આયા;
સબ ભોયીયોંને મીલકર સુલતાનકો સીખાયા,
જાતા કટક પટનપર મંગલુર કયું ફીર આયા—સુનયો.
જએપાલને અપસકી સારી સેના બુલાઈ,
કીતી સલાહ સબોંને એકાંત પડ બીઠાઇ;
ગેહ વકતકો સંભાલે કરકે અબ કુછ ભલાઇ,
કરયે નઝર ખઝાના રખયે સુલુક ભાઈ—સુનયો.
જએપાલને કહા યું ડાપન સો અપને કીજે,
મીલએ સો ગીઝનવીસે પએસા જો બહોત દીજે;
હોવેગા ફેર જો માલુમ દીલમેં સમજકે રખીયે,
પડતી બલા પટનપર સરપર અપન કયું લીજે—સુનયો.
જએપાલને શીતાબી ગેહ મામેલત દવડાઇ,
દીવાન સારે ભેજે હીકમત ગેને લડાઇ.
સુલતાનસે વોહ મીલકે જા આદેરી કરાઈ,
રાખકો આવનેકી બાબત સબી ઠએરાઇ—સુનયો.
સુલતાનને કહા યું ફેર ચવકી શાબકો જાવે,
જએગાલકો ચડાકર મેરે હુઝુર લાવે;
શાકીર હમીં તુમનપર ઝર માલ બહોત લાવે,
ફેર રૂબરૂ સમજકર અપના સો દે ચુકાવે—સુનયો.
દીવાન જા શીતાબી જએપાલકો પડાયા,
મતલબથા ઝામીનીકા ઉસકો સો કહે સુનાયા;
ગાડોંમે ભર ખજાના કરને નઝરકો લાયા,
સુલતાનકે હુઝુરી આ કોરનીશ બજાયા—સુનયો.
રાજા લગા યું કહેને સુલતાનશાહ સુનો તુમ,
તાબે જો હએ પટનકે ઉસકે હમરાબ રહે હમ;
સમજહો તુમ્હી પટનસે મારે નહીં હમે દમ.
શાકીર હુએ તુમનપર હુમકો નહીં હએ કુછગમ—સુનયો.
કહેને લગે વઝીરાં સુલતાં સુલુક દીજે.
દેતા હએ ઝર બહોતેરા સબ હાથ કરકે લીજે;
ચલયે સો અબ પટનકો દીલમેં સમજહકે રીજે

પાની બગ બહોતેરા પીતાએ કીતના પીજે—**સુનયો.**
સુલતાનને લીયા ઝર નસીહત ઉમીકો કીતી.
બએઠે તુ ઘર પકડકર હમને ભલાઇ કીતી,
તુંજકો વીદા કીયા અબ રાઝી રઝા સો દીતી;
રાજા ચલા ખુશીસેં મીસરીકા ઘોલ પીતી—**સુનયો.**
કર કુચકા નકારા મંગલુસે ચલે હુએં
પટનકે આ મુકાબીલ મએદાનકર પડે હુએ;
લશકર સો વાં જહુકાયા જહીં ખડે કીએ હુએં,
રાજાકે મોરચોંસે તોપાં લગા ખડે હુએં.—**સુનયો.**.
મએદાન માંઇ હાજત મએલાન વાં હુવાં હુએ,
સુલતાનને બુલાકર બખશીકો યુ કહા હુએ;
રસ્તેમેં ફઓાત ઝખમી કીતના સો કહે હવાલએ.
દફતર ઉપર ચડાઓ ઝખમી અને મુવા હુએ—**સુનયો.**
બખશી લગે લીખનકો સારા કલમ ચડાયા,
પએદલ સવાર ઘોડા મીલતર શુમાર લાયા;
ઝખમી ઔર મુવોકી જુમલા બેગીઝ લાયા,
જુમલા હજાર બાઇસ સુલતાનકો સુનાયા—**સુનયો.**
રાજા કહે પટનકા સુલતાનસે લડુંગા,
તાલાબ "બાલકે" પર જાકર અભી અડુંગા;
કરના હુએ જંગ હીમતસે દીલમેં સો ના ડરુંગા,
તોપાં ને બાંણ લેકર સામી સો જાઘરૂંગા—**સુનયો.**
લડનેકી જો તયારી રાજાને સબ કરાઇ,
બકતર જહુલુમ પાખર સારે સજુ બનાઇ;
આપી સવાર હોકર સંકાત સબ ચડાઇ.
તાલાબ બાલરેપર ફઓજાં વહાં જગાઇ—**સુનયો.**
સુલતાન શીહને દેખા રાજા યું ચડકે આયા.
અસવાર ઔર પએદલ સારા કટક લે આયા;
સુલતાનને કટકમેં ચોપદારકો ફીરાયા;
રનજીતકા નકારા ફેર હોકે ખુશ બજાયા—**સુનયો.**
સુલતાનશાહ ચડે હુએં લાખોં કટકકો લેકર,
આગે દાઆ ખુદાકન પગ પાગડીમેં દેકર;
લોગાં મીલે કટકકે તોપાં ચલાઇ કહેકરે,
કહેતે હુએ યું ઝબાંસે દેવે ખુદા ફતાહકર—**સુનયો.**

દોનોં તરફસે જારી તોપાં ને બાણુ છોડે,
છુડને હુએ હો તરફકે પ્યાદે ને ફિટ ઘોડે;
બાદશાહકી ફૌજ ભારી રાજાકે લોગ થોડે.
તોપાંકા મારસીતી જીતને મુએ હુએ ઘોડે—સુનયો.
જંગલ બાણ તોરે તોપાને તીર છુટે.
સરસાઇ બાદશાહકી રાજાકે લોગ ખુટે;
ગોલ બાંધકર ખડેથે હોકર જુદે વે ફુટે,
રાજાકે તઇ મુવો હુએ રોવે ને સરકો કુટે—સુનયો.
સુલતાન કહે અબે યારો તોપાં મત ચલાઓ.
હેવે ખુદા જીસીકો ઘોડેસે લે મીલાઓ;
બરછી ન તીર બાને તરવાર અબે બજાઓ,
હાજીકી યું મદદ હુએ રાજાકો લે ગઠાઓ સુનયો.
ફરયાદે હુક નબીકો ઘોડે પ્રનો ઉઠાએ,
દાન દીન કર મોહમ્મદ લશ્કરમેં જા જહુકાઓ;
મારે હુએ કાફીરોંકા લહુ રગત બહાએ,
દીતી ફતાહ ખુદાને સબ મુનકરાં દબાએ—સુનયો.
સુલતાન જંગકો જી રાજા યુ ભાગ છુટા,
રાજાકા રન છુડાકર લશકર સો બહોત લુટા,
ભારી હુવા ફતાહ જંગ પ્રનસાન બહોત તુટા,
રાજાને ફેર સમજકર પકડા તલાવ મુટા —સુનયો
બાદશાહને ભાગ્રેપર આકર જડીંદે સો ગાડે,
ઝખમી ને ફોતીઆં સબ સબકો કબરમાં ગાડે:
સુલતાનકે દસહઝારો રાજાકે બહોત મારે,
સુલતાનશાહ ખુશીસે ફેર શાદમાને જહાંડે—સુનયો.
રાજા પડા તલાવેં બએકા હીમત પકડકર,
ગમ છોડ મામેલેકે બાંધી કમર જકડકર;
બીસહજાર દોસો મારેગએ હુએ લડકર,
બીલકુલ હઝાર ચોબીસ મરહુમ ઝખમી મીલકર—સુનયો.
સફાત જો રહીથી સબને સલાહ બતાઇ,
રાજા તુ અબ સમજહજા તેરી સો હુએ ઘટાઇ;
લાખોં રૂપે તું દેકર કરલે સુલુક બાઇ,
તેરી સદા કઠન હુએ સબકે તઇ જાઇ ખુદાઇ—સુનયો.
મારેગએ સફાતી તુજહકો ન મેહેર આઇ.

બુલી નહીં હમનપર તેરી નહીં હુએ જદાઇ;
કર તુન તદ' કયા હુએ બાદશાહકી ફ્ઓજ આઇ.
મારેગએ ન છોડે બુટી કરેગા રાઇ સુનયો.
રાજા સમજકે દીલમેં કહેને લગે કે જાયો,
સુલતાનકે હુઝુરી જાકર મુજહે બુલાયો;
લાખાં રૂપૈ કબુલું મુજહ રૂબરૂમેં લાયો,
હોવે મુલુક અપના યેહ વકતકો બચાયો --**સુનયો.**
ચારન ને બાટ મીલકર સુલતાન પાસે આએ,
રાજાકે ચુકનેકી અબ મામેલત લેઆએ;
લાખોં રૂપૈકી લાલચ સુલતાનકો બતાએ,
માનો સુખન હમારા દોનોંકા યું ભુલાએ- **સુનયો.**
સુલતાનને યું સુનકર દીતા જવાબ ઉનકો
તુમનો હુએ ભીકારી અબ કયા કહું તુમનકો:
ઝર માલકા મતલબ નહીં દરકાર નહીં હમનકો,
કલમા પડે નબીકા મએં છોડદું સબાંકો- **સુનયો.**
ચારન ને બાટ દોનોં હોકર ખીજલ વસે હુએ',
દાલી નહીં ગલી વાં રાજાસે આ મીલે હુએ;
સુલતાન સુખન સુન દીલમેં બહોત જલે હુએ',
રાજાકો સબ સુનાયા સુલતાનસે જો સુનેહગેં **સુનયો.**
સુલતાનશાહ કહેતે હુએ' કલમા પડો તો છોડું,
દરકાર નહીં રૂપૈકી ઇસ કુફરકો મએં તોડું;
પટનકે અબ કીલ્લેકો ગોલોંસે માર ફોડું,
દેરોંકો સબ ઉડાકર મંકાર મસીગત જોડું.—
રાજા યેહ બાત સુનકર કહેને લગા લડુંગા,
મુજકો દીગત લડાઇકી કલમા સો ના પડુંગા;
સામાન હુએ બહોતેરા દારૂસેં ના ડરૂંગા,
આકર પડેગી સરપર આખીર સો મએં મરૂંગા--**સુનયો.**
રાજાકે વો હરોલીથે બેલી દોનો ભાઇ,
વ "બેગરા" હમીરા સીપરળ ઇન્હોંકો આઇ;
રાજાકા પ્યાર ઉનપર મુજહે ઉન્હેકોં જદાઇ,
દોનોંને કર હીમતકો તોપાં સો ફેર ચલાઇ—**સુનયો.**
સુકા નહીં પટનકા લાગી લડાઇ હોને,
દીન રાત હુએ ધમાકમ પાવે ન કોઇ સોને;

રાજા સદક ન લાયા લાગા હુએ બહોત રોને,
વોહ બેગરાં હમીરાં લડતે હુએ બાઇ દોને—સુનચો.
રાજા બડે તલાવેં સુલતાન બાલકેપર,
હોતી હુએં નીત લડાયાં પટનકે કીલ્લેપર;
રાજાકો હુએ ગુરૂરી બીસયાર મોમીનોંપર,
ચુકે નહીં કીનોંસે લાંબી પડે દોનોંપર—સુનચો.
શુલતાનને કહા યુ સારી સેના બુલાકર,
રસ્તે પટનકે બાંધા સબ ચઓકીયાં બીઠાકર;
લેવે નહી કીસીકો કીલ્લા અંદર બુલાકર,
કરને હલાં અપનકો ચવગીરદસે ઉઠાકર—સુનચો
સુબે વઝીર મીલકર સબ ચવકીયાં બીઠાયાં,
રસ્તે જો થે પટનકે સબ મારગાં બંધાયા;
દસ દસ હઝાર પએદલ સબ બેરકાં લડાયાં,
આગે પટનકે જ્યાંચ હોતીચલી લડાયાં—સુનચો.
રસ્તે યું બાંધનેકી રાજા ખબર મંગાઇ,
દોનોં વોહવે હરોલી મુજહે ગુન્હો ન કોઇ;
વોહ બેગરા હમીરા સસરા અને જવાઇ
ઉનકો કહા ચડો તુમ ઇસ ચવકીયાંપે બાઇ—સુનચો.
વોહ બેગરા હમીરા હીમ્મત જીન્હોંને કીતી,
ચવકીકે મારનેકો સાતી સો ફઓજ લીતી;
દીનકો રહે હુએં દબકર પડને સો રાત દીતી,
ગફલતમેથી જો ચવકી જાકર સો ઘેર લેતી—સુનચો.
જાગી હુએં ચવકીયાં સબ કીતી ખબર સું દારી,
બાંધી કમર સબોંને લડનેકો હુએ તયારી:
હોને લગી લડાઇ વોહ ચવકીયોંપર ભારી,
તલવાર બરછીયોંકે લગતે હુએં વાર કારી સુનચો.
ચવકયાંથી પાંચ કાયમ લાગી લડાઇ દોપર,
ઝખમી હુએ હજારાં નહીથા હીસાબ સોપર;
ચલયા હુએ ખુન અએસા પાની ચલે હુએ જહુપર,
વોહ બેગરા હમીરા ભાગએ શીકસ્ત ખાકર—સુનચો.
વોહ બેગરા હમીરા કરેકે દગા ગએ હુએં,
મુરસાઇમે અપસકે આપીં અકડ રહે હુએં;
મારહુએં ચવકીયોંને ભુંડે સો હો પડે હુએં,

મુનસાન કઈ ઘુઠાકર ઠંડે ક્યા હો પડે હુએ—**સુનયો.**
બાદશાહકી ચવકીયોંકે કીતને ગમયે મારે,
પોહે હુએ જગ શહીદ પહેલે સબોંકે ગાડે,
જાગે હુએ પીર હોકર સાબીત હુએ વે ચારે,
લશકર સબીને મીલકર રાજાકે નામ પાડે— **સુનયો.**
સારે વઝીર મીલકર બાદશાહસે અરજ કીતી,
રાજાકી ફોજ કાતની ચવકીને માર દીતી;
ચવકીકેક લો થોડે સબાતી ગેન્ડોંને કીતો,
ચવકી ઝબર કરો અબ રાજાને હુઓંસ કીતી —**સુનયો.**
બાદશાહને ફેર સમજહકર તીન ચવકીયાં બેઠાલા,
મઝબુત દો જગાપર કાયમ સો લે બીઠાયાં,
તાકત રાજાકો ક્યા હુએ અબ કરસકે લડાયાં,
મલઊન બેગરેને ખાઈ સો હુએ તત્રાયાં —**સુનયો.**
મઝબુત ચવકીયાં દો રખીથીં નાં કીધરકો,
લશકર જો કુલ પડાથા રાખીથી એક ઊધરકો,
દુસરી હુએ તલાવનીપર બારાઇએ ખીંઝરકો,
જાને ન કોઇ પાવે હમરાહીકે પટનકો—**સુનયો.**
દોનોં તલાવ ઊપર લડના હુએ રોઝ જારી,
મરતે હુએં લોગ કીતને ગોલોકી માર ભારી,
લગતે હુએં મોરચોંમેં આકર સું ઝખમ કારી,
હરરોઝ હુએ ધમાધમ દીનકા ને રાત સારી—**સુનયો.**
લડતે તલાવ નેપર રાજા યું બાંધઅએડા,
મહીને યું પાચ ગુઝરે છોડેમેં આન પં!.
ગોલોકે સબબસે રહેના નહિંહ નાટા,
મોરચોંકો છોડદેકર આગા હુએ આપ દાંડા - **સુનયો.**
હાજી મંગલુરી આપી બગીંડે બન અચાનક,
મવસુફશાહકે પાસી હન કાએકાંથી થાનક.
કીતી જગા પસંદ વો બગીંડ રહેંથે કબકલ,
રહેના મુજહે સોગાંપર લગતી હસી અચ્છી રવનક—**સુનયો.**
હાજી મહેમુદશાહકો યું મઓત અપની સુજહી,
કનકાઇકો નીકાલી સામા ખડીરે હુજી
કનકાઇકો કહા યું જાઉ મેરે શાહજી,
માનું સુખન તુમ્હારા બુઝુરગહો પીર હાજી—**સુનયો.**

હાજીને યું કહા જબ ચાચાઇમેં તું જાઇ,
ભેજી તુજકે સો હમને ફીરકર ઇધર ન આઇ;
બએઠે જબલપેં જાકર હીસ્સા ન વહમ લાઇ,
જાતીહું મએં ખુશીસે ભેજી તુમને સાંઇ—સુનયો.
ખીદમતમનેથી પુરી ઊસને વીસાલ પાઇ,
હાજી મંગલુરી શાહાને અવ્વલ મંઝીલ પહોંચાઇ;
કીતી દફન ઊસીકો તુરબત અછી બનાઇ,
હોતી હએ માનતા અબ હકને સો વે જગાઇ--સુનયો.
હાજીકે ખતકે ઊપર સુલતાન મહેમુદસાહ આએ,
કરની જો થી ખુદાકી મીલનેકો અબ ન પાએ;
ગેઢ તાડને કુફરકો ગીઝનીસીતી બુલાએ;
હાજી વફાત પાએ અવ્વલ મંઝાલ પહોંચાએ—સુનયો.
ઝયારત ઊપર હાજીકે બાદશાહને હીલા નકાતી,
રાજાકી ફઓજ સારી આકર સો ઘેર લીતી;
બારે તલાવ ઊપર વાંસે નીકલ દીતી,
રાજા યું ભાગ છુટા સબતી ઊન્હોંપર બીતી—સુનયો.
તલાવકે હીસ્સાંપર લશકર બહોત મુવા હએ,
મરહુમ કઇ હઝારાં ઝખમી કઇ હુવા હએ;
સુલતાનકે હએં દાતને રાજાકે જો મુવે હએં,
બાબત્તા હઝાર સોલા રાજાજી મર ખપે હએ—સુનયો.
બડે તલાબ ઊપર બાદશાહ યું આકે બએઠે
રાજાકે લોગ ભાગે અંદર કીલ્લેક બએઠે;
ખાસકે મોરચોમાં કીને રહેકુ બએઠે,
બંદુક બાણુ તોપાં ચલને લગે હએં એખંડ,—સુનયો.
સુલતાનને કહા યું હાજીકે પાસ જાઉં,
પહોંચુ સો જા શીતાબા લે દસ્તબસ્ત મીલાઊં;
દેખું જમાલ ઊનકા કદમોંમેં નમાઝે,
લાઊં બુલા શીતાબી ખાના પીઓ મએં ખાંગં—સુનયો.
હાજી વીસાલ પાએ શાહકો ખબર જો આઇ,
દીન તીન ગએ ગુઝરકર ઝયારત ફજર કરાય;
સુલતાં લગે હુએ રોને પરગએ હમારે ભાઇ,
મીલના નહીં હુવા હએ કુદરત અજબ ઇલાહી—સુનયો.
સુલતાનને કહા યું ઊનકે બુલાએ આયા,
લાખોં રૂપૈ ખરચકર ઇતની મએ ફઓજ લાયા;

કરની જો થી ખુદાકી મીધનેકેતઇ ન પાયા,
અફસોસો ગમ કીયા હએ ત્રીન તીન લગ ન ખાયા—સુ૦
બાદશાહ ગીઝની બોલે પટનકા કુફર તોડું
મોમનને બુત પરસ્તી મારે બગએર ન છોડું,
મુસલામકો ન માને ઉનકે મએ સીસ તોડું,
હાજીકે પાસ જાકે પહોંચું મએ હાથ જોડું—સુનયો.
કર મોરચોંકા લાગુ જારી કીયા હએ તોપાં,
અંદર ધુસે ધુંવેકે હોતી ઝરદ સો ધુપાં;
જંઝાલ બાણુ તોટે કયા છુટતે બંદુકાં,
કીલ્લેમેં માર ભારી જલગએ ધનોકે રૂપાં—સુનયો.
હનોઝ ફ્ઓત ઝખમી હોતાહએ લોગ જહાજા,
મારને હએં ચવતરફસે ઘેરે કીલ્લેમેં રાજા;
લડનેમેં હએ તફાવત હરરોઝ જંગ હએ બાજુ
ભારી કટકકી શોહરત કયા બાજતા હએ બાજા—સુનયો.
લડતે બરસ એક બારે પટન ઉપર હુએ હએં;
મેખાં ચું ભેટ ઉગે ઔર થોડ હુએ બટે હએ;
ફતાહ હનુ હવા નહી દીલગીર શાહ હુએ,
રબકી મદદ હુઇ જબ આગેકા શાહ ચલે હુએં—સુનયો.
રાજા કહે ઊન્હોંકો સુનગે। સકત સારી,
મોમીનકો મારનેસે લડના હુવા હએ જારી,
ગએ બાર માસ ગુઝરકર લડતે હએ ભારી,
ચુકી નહીં લડાઇ કાટતી હએ ફ્રાજ સારી—સુનયો.
સામાન પુર ભરા હએ કીલ્લે અંદર હવેલી,
તીરથકે વારતે પરગટતી સકાત થેલી;
પકતા હએ જું રસોડા ખાને હએ સારે ભેલી,
લડતે બસર ગુઝરગએ સાઅત ખડી યેહ પહેલી—સુનયો.
સુલતાન કહે વઝીરો કબસક અપન લડેગે,
પરભાસ અબ પટનકો ફતહા સો કબ કરેગે ?
આધી ઉમર ગુઝરગઇ કીતનેક દમ ભરેગે,
ઊઠનેકો લાજ મુજહકો આખીર સો લડ મરેંગે—સુનયો.
લાગે વઝીર કહેને સુલતાં તુમ્હીં કયું ભુલે,
હાજીસે જા મીલે નહીં બારા બરસ યું જહુલે;
દીલમેં કહે અકડકર ખુશથાં મેંતથે ફુલે,

માંગો સો જા બશારત ખોલો નીશાન નીલે—**સુનયો.**
સુલતાન ગીઝનવીશાહ પ્યાદાસો આપ ચલકર,
હાજીકે ફાતેહાપર સારે વઝીર લેકર;
તુરબતકે પાસ પહોંચે બએઠે કોરનશ બજાકર,
અહેવાલ અપના કહેને લાગે હુએ રોરોકર—**સુનયો.**
દીલગીર શાહ હો બએઠે ખાના સો કુછ ન ખાવે,
દીન તીન ચીલ્લા ખીંચા ખાના ન પાની ભાવે;
હાજીસે હુઈ બશારત ફતહા ખુદા કરાવે,
ઊઠના નહીં હુકમ બીન ગરજાં નીકલકે જાવે—**સુનયો.**
હાજીને દી બશારત સુલતાં બુલાએ તુમકો,
ગફલત તુમને કીતી ફેર ભુલગએ હમુકો;
દીતી ફતાહ ખુદાને માનો તુમ ઇસ સુખનકો,
જુમાકે રોઝ જીનો ફતહા કરો કીસ્સેકો—**સુનયો.**
સુલતાનને કહા યું ખાદીમ મએં હું તુમ્હારા,
હમરાહી સબ તુમ્હારી યાં કામ નહીં હમારા;
પડગઇ હુએ ભુલ મુજહકો લાચારહું બેચારા,
કરયો દોઆ દીલોંસ કટજાએ ગમ હમારા—**સુનયો.**
હાજીને દી બશારત આવેગી અબ જુમેરાત,
ઊસ રોગ ચલેગી આવી હોગા સો બહોત બરસાત,
ઉસ રાતકો જો આવે રાજાંપે ભુત આફત,
લશકરમને તુમ્હારે ખલબલ પડેગી ઊસઘાત—**સુનયો.**
અએસા કભી હુવા નહીં બારા બરસમે સુન યાર,
આવે પવન ને પાની પાની ઔર હોવ બહોત અંધાર;
અએસેમેં ધુડયો તુમ પડતે જો હએંગે દોવાર,
ઊનકો હરોલ કીજા દેવે ફતાહ યું કરતારે—**સુનયો.**
ગીરજાએ તંબુ સારે ઊનકા સો ના હલેગા,
કુરઆન ઊનકે આગે દીવા શમા જલેગા;
જાફર અને મુઝફ્ફર ઊનસે ફતા'હ મીલેગા,
કુછભી હીલા જુમાકો રાજાકા ના ચલેગા—**સુનયો**
હાજીને તબ કહા યું સુલતાં તુમ્હીં સો જાઓ,
જો કહેદીયા હમુને સારા નજરમેં લાઓ;
જહાડો જો શાદીયાને મીસરી સો જા બંટાઓ,
રખયો ન ગમ દીલોંમેં ખાના ખુશીસે ખાઓ—**સુનયો.**

સુલતાં ખુશી જો હોકર તસલીમ તબ બજાએ,
હોકર ખુશી ચડે હુએ લશકરમને સો આએ;
ચેહરેપે રોશની હુએ સારી સેના ખુલાએ;
મીસરીકી ખાન કરકે લે નવબતાં બજાએ—સુનયો.
આઈ સો ફેર જુમેરાત આંધી ચાલી હુએ આકર,
ડાલે પતનને તંબુ સારે હીલા ગીરાકર,
જાફર અને મુઝફ્ફર ઊનકા તંબુ રહાકર,
પકડે હુએ વે કુરનાં લે રોશની જલાકર—સુનયો.
સુલતાન ગીઝનવીશાહ ફેર ધુંડનેકો લાગે,
જાફર અને મુઝફ્ફર પીએ પ્રન્હોકો જાગે;
ખુશદીલવહો ખડે હુએ ઉનકે તંબુકે આગે,
દોનોં યું ભાઇ બોલે ઉઠકર કોરનશ બજાને લાગે—સુનયો.
દોનોં યું ભાઇ બોલે સુલતાન ગીઝનવીકો,
હમપર કરમ સો કયા હુએ ફરમાઓ અબ હમનકો:
ઇસ જાએપર શીતાબી આના હુવા તુમનકો
હમકો ન કયું બુલાએ લાગી પવન તુમનકો—સુનયો.
સુલતાનને કહા યું હાજી કહા કરો તુમ,
દીતી મુજકે બશારત ઇસમેં સો ના ડરો તુમ;
તુમસે ફતાહ મીલેગી હાથી ઉપર ચડો તુમ,
કરના હુએ દીન કાયમ જદાપેસે જા ભીડો તુમ—સુનયો.
જાફર અને મુઝફ્ફર કહેને લગે દો ભાઇ,
સુલતાનશાહ તુમનકો દેવે ફતાહ ઇલાહી;
આજીઝ બંદે હમીં હુએ ઇતનીસો કયા બડાઇ,
ચાકર હમીં તુમ્હારે તુમહો હમારે જદાઇ—સુનયો.
સુલતાન ગીઝનવીશાહ યું દીલકે બીચ ખેલા,
ઉસ વકત કર નકારા લશકર ઉઠાયા ભેલા;
કોસ પાંચકે તફાવત જાકર મુકામ ડાલા,
રાજા યું કર ખુશાલી અપની ઝબાસે બોલા—સુનયો.
રાજા લગાયું કહેને લશકર સો ફીર ન આવે,
પટનકી હબોંસ કરકે ફીર કર ખબર ન આવે;
પહોંચે સઝા ઉસીકો આકર વે માર ખાવે,
બાંકા કીલ્લા પટનકા ઉસમેં દાખલ ન પાવે—સુનયો.
પટનકે કાફીરાં સબ ખુશહાલ હોકે ફુલે,

ઉતરે હુએ મોરચોંસે કરતે હજાર હીલે;
કરતે ગરમ કમાડાં થંડે કીએ વે ચુલે,
જહાંપેકો બોલદેકર ગફલતમેંથે વે ભુલે—**સુનયો.**
બાદશાહને ચુપચુપાતે લશકરો લે ફીરાયાં,
વોહ રાતથી જુમાકી સારા કટક ચડાયા;
ગફલતમને વોહ રાજા ફેર આનકર દગાયા,
જહાંપે ઉપર પટનકે લશકરકો આં ભીડાયા—**સુનયો.**
હાથી મીઠા હરોલી ઉસપર સો દો મરદ હુએ,
જાફર અને મુઝફ્ફર હોવેંગા રંગ ઝરદ હુએ;
પાખર સજુ લોહેકી ઉસમેંસો વે ગરક હુએ,
પોંચે નઝદીક આકર જહાંપેસે નહીં ફરક હુએ—**સુનયો**
કીતી હઝાં કટકને વોહ મોરચોંકો મારે,
ખાઈ પકડે રહે થે ઉનમેંસે માર ખારે;
ભાગે હુએ સબ કીલ્લેમે કરકે હઝાર નારે,
સુલતાનકે કટકમેં ખાસે બજે નકારે—**સુનયો.**
હાથીકો તબ ચલીકર જહાંપેસીતી બડાયા,
ભારી ટકર મીઠેને ઉધરકો ખડખડાયા;
જહાંપેમેંથે જો ખાસે હાથી તો થરથરાયા,
હાથીને કરકે નારા અપના યું સર ફરાયા—**સુનયો**
જાફર અને મુઝફ્ફર મ્હાવત ઉપર ગુસ્સેંકર,
લાગે ઝબાંસે કહેને હાથીકો લે ફીરાકર,
જલદીસે હોલ દે અબ જહાંપે ઉપર ફીરાકેર,
મ્હાવતને માર અંકુશ હાથી દીયા ઉડાકર—**સુનયો.**
જાફર અને મુઝફ્ફર દોનોંમે એક આયા,
હાથી કે સરકે ઉપર અપની કમર લગાયા;
એક ઓઠ કર હરોલી હાથીકાં સર બચાયા.
હાથીને ફેર ગુસ્સેકર તીસરી ટકર લગાયા—**સુનયો.**
દીન દીન કર મોહમ્મદ પટનમેં બીલ પાડી,
રાજાકે ચત્રીથેકો જહાંપેસે માર કાડી;
સુલતાંન ગીઝનવીકી બઓઠા વાં ફોજ સારી,
તલવારકી જહમાજહમ હોતી લડાઈ ભારી—**સુનયો.**
સુલતાન ગીઝનવીકો હકને ફતાહ કરાયાં,
જાફર અને મુઝફ્ફર આગેસે લેચલાયા:

દોનોં વે ભાઇમેંસે તબ એક કામ આયા,
રાજાકે પાપકા અબ ઘડા સો પુર ભરાયા—સુનયો.
સુલતાનકાં હુકમ હુએ અબ કતલેઆમ કીજે,
તલવારસે લે મારો પએસા કછુ ન લીજે,
બેદીન મુનકરોંકો પાની મીસાલ પીજે,
કલમા પડે નબીકા જો ઉસકો છોડદીજે—સુનયો.
પટનકે અબ કીલ્લેકે સારે મકાન ટુટે,
ઔર બેશુમાર દવલત સારે સીપાહી લુટે;
મારેગએ હઝારો રાજાકે લોગ ખુટે,
[illegible] હુએ મરનેસીતી વોહ છુટે—સુનયો.
કલમા જીને [illegible] [illegible]ોંકો આકે
કીલ્લેમને બીચોબીચ દોનો [illegible]
વોહ બેગડા હમીરા દોનોંકે સીસ પાડે;
ઘોડોંકી ઠોકરોંસે જહાંપેકે બાર કાડે,
મરગએ દોનોં હનોલી [illegible]ન હીમતસેં હારે—સુનયો.
રાજાને મેહેલ [illegible] છાડા નીચેસો આકર બએઠે,
[illegible]બરા ન પગ ઊન્હોંકા ડેરેમેં આકે બએઠે,
રાજાકે સાથ શામીલથે સાતસો એખટે,
આકર ઔર ભાઇ સારે સાથી લીએ હુએ બએઠે—સુનયો.
સુલતાનને કીલ્લેકો ગવગીરદ કરકે ફેરા,
સબ અવકીયાં બીઠાકર દેવલકો આન ઘેરા,
તોપાં શુરૂ કીયા હુએ પડને લગા હુએ ડેરા,
દેવલમને પુકારાં હોને લગા ઘનેરા—સુનયો.
રાજાને તબ સલાહકી અબ બાંદરી કરાએં,
સાર મકાન છુટે અપ કાહેકો મરાએં;
લાખો રૂપૈએકો દેકર સુલતાકો મરાએં,
કર સામને શીતાબી જીકો આપી બચાએં—સુનયો.
રાજાને ભેજ છેવટ ફેર આમેલત કુરાઇ,
દેનેકે દેડ અપસકા વોહ બાત લે ઠએરાઇ,
સમજહનમેં લાખ ચાલીસ સુલતાનકો સુનાઇ,
સુલતાનકી સમજહમેં પીછુસે બાત આઇ—સુનયો.
દી ઝાબીની નીકાલે હાથીકો માર હાલે;
સુલતાન દેખ ડેરા ખુશહાલ હોકે ફુલે;
રાજા ગએ નીકલકર સોમનાથકો યાં ભલે.

સુલતાનશાહને દેખા પુતલા ઊપરમેં જાદુસે—સુનયો.
સુલતાનશાહ યું બોલે ગે કયા હુનર બનાયાં,
દોરી રસી બનાકર પુતલા અધર ટંગાયા;
કહેને લગે વઝીરા સરમેં લોહ જડાયા,
ફેર ચમક પાંના ઊચા ઊનસે અધર ટંગાયા—સુનયો.
સુલતાંનને હુકમકર છતકા પથર ઊતારા,
જહુલતાથા પુતલા વોહ ઊસકો ઝમીંપે પાડા;
હીકમત ગઇ ઊન્હોંકી વોહ પડરહા બીચારા,
રાજાકે પાપકા અબ આયા નઝર કીનારા—સુનયો
રાજાકો યાદ આયા સોમનાથ ગયે બીસરકર,
ઊસ વકત કર ઊતાવલ ડેરેસે ગએ નીકલકર;
સુલતાન પાસ જાના દેના રૂપૈ સો દીગર,
સોમનાથકો છુડાના યેહ બાત ચીત કરકર—સુનયો.
કરકર સલાહ સબોંને કીતા જવાબ યું કર,
તુમ્હો હમારે રાજા હમ હએં તુમ્હારે ચાકર;
હમને યહાં સલાહ કી જાના તુમ્હેં સો ચલકર,
હાથ બાંધ જા ખડેરહો સોમનાથ લો છુટાકર—સુનયો.
રાજા લગા યું કહેને હરગીઝ મેરે ન જાના,
નહીં કી અપન બલાઇ જા મુંહ તો કયા દીખાના:
મરજાવે તો ભલાહએ બાવે ન પાની ખાના,
કલમા સો ના પડુંગા દીલમેં બહોત હએ માના - સુનયો.
સકાતસારી મીલકે કહેને લગીં અએ રાજા,
સુલતાનશાહસે મીલના રહેવે અપનકી માજા,
મીલે નહીં અપન તો જીનેકી નહીં હએ આસા,
હમ હએં તુમ્હારે સાથી તુમબી ચલો અએ રાજા—સુનયો.
સુલતાન પાસ આકર કહેને લગા વે રાજા,
સોમનાથ દો હમનકો રાખો હમારી માજા;
ગુસ્સેસે તોડના મત રખના ઊસીકા સાજા,
પુજાકા હએ હમારા દંડ લો ઊસીકા જહાજા—સુનયો.
સુલતાનને કહા યું પુતલેકો અબ દીઊં નહીં;
પઐસેકી કયા કમી હએં ઊસકા મેં દંડ લઊં નહીં;
પુજાકા હએ તુમ્હારે તોડે બગૈર રહું નહીં,
ઇસલામકી શરત હએ ગફલત સો મએં કરૂં નહીં—સુનયો.

કહેને લગે વઝીરાં સુલતાનશાહ વાલી,
પએસા જો હો ઉન્હોસે રાજાકો કરદો ખાલી;
ઉનકો યેહ બુત પીલના ચુનેકી કર મીસાલી,
પીકા પીબ ઉન્હોકો આપનકો હુએ ખુશાલી—**સુનયો.**

સુલતાનને કહાયું સુનયો વઝીર "મીઠા" શાહ,
હોને નહીં યેહ મુજહસે રખયો ન તુમ યેહ આસા;
દંડ લો તુમ્હીં સો બુતકા ફેરકર કરો ખુલાસા,
રાજનસે દંડ લીયા બહોત ફેર ઉસે દીયા યું જહાંસા—**સુનયો**

સુલતાકસે સલાહ કર રાજાકો વાં બીઠાયા,
લેકર સુપારી ઔર પાન રાજાકો વાં ખીલાયા;
સોમનાથકું જલાકર ચુના કલી બનાયા,
રાજન તુમ્હીં સો ખાયો યેહ હુએ તુમ્હારી માયા—**સુનયો.**

રાજા લગા યું કહેને સોમનાથ દો હમનકો,
પએસા યું દંડકા સારા હમને દીયા તુમનકો,
રોને રહે હુએ સારે જાવે હુવે ઘરોકો
સોમનાથ બીન યેહ ન્યામત કમતી નહીં હમનકો—**સુનયો.**

સુલતાનને કહાયું સોમનાથકો દીયા હુએ,
રાખા નહીં હમુને તુમને સો મો નેલીયા હુએ;
સોમનાથકો જાલાને ચુના કલી કીયા હુએ,
તુમ ખાગએ ઉસીકો મુખવાસ જબ કીયા હુએ—**સુનયો.**

રાજાઓને સુના જબ સોમનાથ લે કે ખાયા,
મરનેકા તબ ઇરાદા સારોંકે દીલમેં આયા;
કીતકોને તબ કટારી લેકર ગલેમેં ભાયા,
કીતને તો મરગએ હુએ કીતને ઉઠે હીમતકર,
સુલતાનકે મુકાબીલ શમશીરકો પકડકર;
સુલતાનને ઉન્હોકો મારે હુએં તબ રગડકર,
જીતે જો હાથ આએ બાંસે હુએ સબ જકડકર—**સુનયો.**

સુલતાનને પટનકા સારા સો ડર મીટાયા,
આસપાસથે જો ગાંવાં સબમેં હુકમ ફીરાયા;
રાજાકો ફેર મુકાકર સુલી ઉપર ચડાયા,
દુશમન જીતે રહેથે સબ મારકર ઘટાયા—**સુનયો.**

સબ સુનકરોંને મીલકર હુએબત દીલોમેં ખાયાં,

રાજાકા જો તખ્તથા સુલતાનકો બતાયા,
સુલતાન ઉસ ઉપર બએઠ અપના હુકમ ચલાયા,
સબ કાફીરોંકો મારે હુએગ વઝીરકા મગા—સુનયો.
તબ બાદશાહને લેકર ચોબદારકો ફીરાયા,
લશકર અમીર ઉમરા મોગીન સભી જગાયા;
હાજીકે વાં અરશપર ખાના બહોત પકાયા,
ખીસ્રાકો સબકો વાંપર દસ્તાર ફેર બંધાયા—સુનયો.
સુલતાન ગીઝનવીને તબ પએરવી કરાઇ,
હાજી મંગલુરી શાહકી ખાસી જગા બનાઇ;
ક્યા નુર હુએ અલ્લાનુર હકને સો દી બડાઇ,
મુઝે હું ગરીબ આજીઝ કરો મદદ ઇલાહી—સુનયો.
સંગેમરમરકે પાટ લેકર ઉસકો વહાં ખુદાઇ,
તારીખ જંગકી સારી ફારસીમેંને લીખાઇ;
રોઝે અંદર હાજીકે સુલતાનને રખાઇ:
પથરકી ચાર વાંપર સુલતાનને ખુદાઇ—સુનયો.
ક્યા મરતબા બન્દોંકા ખાલીકને જો દીયા હુએ,
દો બાપુને ઝ્યારતકી નામ હશરતક રહા હુએ;
મુરશદ બન્દોંકો ખાસી સુલતાનને બખ્શા હુએ
જાહેર અને મુજાહેદ મસજીદ વાં ગાડી હુએ—સુનયો.
તાલેથી ગરીબ બાચત આજીઝ જો માઇ "પુરી"
હકને ઉસે નવાઝા તગમા ગીલા હુએ નુરી;
હકતાલા ઉસકા આંદે રેતા હુએ યેહ સબુરી,
ગુંબજ બંધાકે અંદર રોશનાઇ કીતી પુરી—સુનયો.
ઉસ કામસે જો ફારીગ સુલતાન જબ હુવા હુએ,
આકર શહેરકે અંદર સામાં સફરકા કીયા હુએ:
રાજા મીસાડ અંદર ચુંકર સો કહે રહા હુએ,
હાજીને ઉસકે ઉપર લાનત બહોત કીયા હુએ—સુનયો.
હાજીકો ઉસ વકતમેં રાજા જવાબ દેતા,
કલમા નબીકા કહેતા શાબીત ઇમાન રહેતા;
રહેતા મકામ કાયમ ક્યુંકર જગા સો ખોતા,
મારા કલમ ખુદાને હોવે બગએર ન રહેતા—સુનયો.
યા રબ મેરી દોઆ યેહ દરદમ કબુલ કીજે,
આખીર વકતકે ઉપર કલમા સો યાદ કીજે.

શાહીદ મેરે ગુઝર ગએ જન્નત નસીબ કીજે,
તેરે તબીકી ઊમ્રત મેરે હાલોમે દીજે—**સુનયો.**
સુલતાન ગીઝનવીન ફેર મામેરત યું કીતી,
પટનકી ફૌજદારી સો ચાંદેખાંકો દીતી;
કીતની ફૌજ લેકર તાબે ઊન્હોંકો કીતી,
ગાલીબ હુએ બીડેખાં સરપાવ ઇન્હોંકો દીતી—**સુનયો.**
સુલતાનશાહકે સાથી દો શેખયે સીદ્દીકી,
જીનકો દીયા ખુદાને અપના ઇશક હકીકી,
સબ મુનકરોંકો મારે રક્ખો દીયા ન બાકી,
ફરજંદ અબાબકરકે તહકીકથે રફીકા—**સુનયો.**
સુલતાનને ઉન્હોપર યું મેહેરબાની કીતી.
પટનકે શહેર અંદર જાગા ઊન્હોંકો દીતી;
સુલતાનને ઊન્હોંકો પરવર સબુલી કીતી.
પટનકે પરગનેકી ઊનકો કઝાત દીતી—**સુનયો.**
સોંપી કઝાત જીનકો ક્યા નામથા ઊન્હોંકા,
"શેખ જલાલુદીન લુકમાન" સબ કરમથા ઊન્હોંકા,
ભાઈ સગેથે દોનોં માબાપ એક ઊન્હોંકા,
સીપરશા નને મુસલમાં રહેના હુવા ઇન્હોંકા—**સુનયો.**
સીપરશ યુકર પટનકી તયારી બાદશાહને કી તયારી,
ડર કુચકા નકારા નીકલી હુએ ફૌજ સારી;
અસવારે ઔર પએદલ કીતી ઉન્હોં તયારી,
લી હાજરી ઉન્હોંરી ગઇ ફૌજ કોતની આગે—
બખશીકો હાઝરીપર ઉસ વકત લે બીઠાયા,
ગીઝની સીતી ચડેથે તબઠા શુમાર લાયા;
મરહુમ હુએં સવાલાખ ઇતના નઝરમેં આયા,
દફતર ઉપર ચડાકે સુલતાનકો સુનાયા—**સુનયો.**
સુલતાન કર ખુશાલી ઘરકી તરફ સીધારે,
મંગલુરમેં સો આકર મુશરીક કીતનેક માર;
દે કરકે ભોગ "દેરાજી" કો બચાએ સારે,
હોતા હુએ કુચ દાયમ ગીઝની તરફ સીધારે—**સુનયો.**
બારા બરસ ગુઝરગએ ખુશહાલ લોગ સારે,
રસ્તેમેં શહેર "જેસલ" આકર મુકામ કીયારે;
બાકી રહેથે રાજા આકર મીલે હુએં સારે,
કીતને હુએ મુસલમાં કીતને ગએં મારે—**સુનયો.**

અબ ફુથકા નકારા ઉસદમ સો ફેર બજાએ,
કરતેથે બહોત ખુશાલી ગીઝની નઝર દીખારે;
બારે મહીને ગુઝરે કહેતે ઝબાંસે સારે,
જીતેકી હુએ ખુશાલી મરગએ સો હુએ બેચારે—સુનયો.
એક સાલ રાહમે ગુઝરા ગીઝનીમેં જાકે એખઠે,
સુલતાન ગીઝનવી શાહ જાકે તખ્તપર બએઠે.
સાથે સગે મીલનકો હોકર ચલે બએઠે;
બાજે હુએં શાદીયાને ખુશહાલ હોકે બએઠે—સુનયો.
સુલતાન પદશાહને શુકરગુઝારી કીતી,
લાખોં રૂપૈકી ખએરાત હાથોંસે બાંટ દીતી;
શુરફા જીતે મુએથે તદબીર ઊનકી કીતી,
કંઇ લીખદીએ વઝીફાં નકદી ઘરોંકો દીતી—સુનયો.
એકરોઝ મીઠેખાંકે દીલપર યું વહમ આયા,
દેખના દેવલકો જાકે કએસા વોહ હુએ બનાયા;
દેવલકે દેખનેકા ચલકર મીડેખાં આયા,
દેખા હુએ ફીરકે સારા પથ્થર નઝરમેં આયા—સુનયો.
જીસ વકતપર યેહ દેવલ હોને લગાથા જારી,
દેખા નજુમીયોંને ગસ લે ઝમીંપે મારી;
નીકલા નજુમમે યું દેવલપે વાત ભારી,
જેસકો તોડે મીંડખાં કીતી હુએ બાત સારી—સુનયો.
રાજાને બાત સુનકર દીલપર યેહ વહમ લાયા,
દરવાકી બાર મીઠા રાજા નઝરમેં લાયા;
ડેરેકી કર મરામત રોગન કીના પોલાયા,
જો 'મીઠે બગ' સુનાથા ઊસમેં તમામ લીખાથા—સુનયો.
દેવલ મીઠેખાં દેખતે એક પાંટ વાં આગઇ નઝર,
ઉસમેં લીખાથા "મીંડ બંગ" વો વાંચકર કીતી નઝર;
મુજહ નામસે પડતા હુએ તો યેહ તોડકર કરના ગુઝર:
કીતા હુકમ બેલદારપર દેવલકે તઇ પાડો ફજર—સુનયો.
દેવલકો લાગે પાડને તબ કાફીરોંકે દીલ જલે,
દેવલકે ફેર અફસોસમેં લડનેકે તઇ ફીકરર ચલે;
કઝયા મીઠેખાંસે કીયા મારકર મસાનોમે જલે,
ચલથા નહીં ઊનકા સો કુછ કલમા નહી આખીર પડે—સુનયો.

ઉન કાફીરોંકા માર કર બએઠે મારેખાં નામવર,
કહીં સુનકરાં મારેપડે લુટે ઉન્હોંકા ખુબ ઘર;
પએસા રૂપ અશરફી કીતા જમી યું સારા ઝર,
સબ દુશ્મનોંકા મારકર પટનકા અબ કીતા હુએ સર–સુનયો.
કીસ્સા પટન પરભાસકા કીતા હુએ અબ સારા જમા,
ખુશ બએતપર મએંને લીખા કીતા હુએ સબ સુના તમા;
શાબાનકી ચવબીસવીં વાહ રોઝથા ઇદે જુમા,
યેહ સાંચી સભી સુનકર નકરેગા કુછ ગુમાં—સુનયો
ગુઝરે નબીકા ચારસો સતરે બરસ પહોંચેથે જબ;
ઉસ વકતમેં કબજા કીયા પટન ઉપર બાદશાહકે જબ,
યેહ જંગ નામેકો જો સન તમકો સુના દીતા મએં સબ,
યેહ કીસ્સા સુનકર સબજને યારા નહોના તુમ અજબ સુનયો.
ઇસલામ દીં કાયમ કીયા સુનકર ગએ મારે વે તબ,
કાફીર બડેથે બેરહમ ઇમાનભી લાએ ન તબ;
ઉપર સભીકે ગુલમકર ફીન્નાર હોગએ સબકેસબ,
હાજી મંગલુરીશાહને કયા હીકમતાં કીતી અજબ—સુનયો.
કીસ્સા પટન પરભાસકા યારો યહાં કીતા તમામ,
પડયે પ્રાસે સબ મોનીનાં કયા ખુબ હુએ નાદર કલામ,
બએઠે નબીપર સબ જને પડયો દરૂદાં સુબ્હો શામ,
બાલે નબીપરભી સદા ભેજો દરૂદાં વસ્સલામ— સુનયો.

તમામ શુદ.

૪ બુ. સાકરલાલ બુલાખીદાસ. ઠે. રીચીરોડ. મુ અમદાવાદ

નંબર પુસ્તકનું નામ	કીંમત. રૂ. આ પા.	પોસ્ટ.
૧ ભાષાંતર ભાગવત મોટું... ...	૪—૦—૦	૦—૮—૦
૨ માહાભારત વલભરામ વાળુ ...	૨—૮—૦	૦—૫—૦
૩ ભગવત ગીતા સટીક પાકા પુંઠાની	૦—૮—૦	૦—૨—૦
૪ ધોળ તથા પદ વીગેરે	૦—૪—૦	૦—૧—૦
૫ ગીરધર કૃત રામાયણ	૦—૧૨—૦	૦—૨—૦
૬ કાવ્ય દોહન મોટુંત્રણ ભાગ સાથે	૦—૧૨—૦	૦—૨—૦
૭ જાલંધર ચીત્ર સાથે મોટું ...	૦—૧૨—૦	૦—૨—૦
૮ છોટમકૃત બે ભાગ સાથે ..	૦—૮—૦	૦—૨—૦
૯ ચોરાશિ વૈશ્નવની વારતા ...	૦—૬—૦	૦—૧—૦

૧૦	અલી બાવનની વારતા	૧—૮—૦	૦—૩—૦
૧૧	અંબીકા કાવ્ય મોટું	૦—૮—૦	૦—૨—૦
૧૨	કીરતામણ સંગ્રહ	૦—૧૦—૦	૦—૨—૦
૧૩	ગરૂડપુરાણ સટીક પાના ...	૧—૦—૦	૦—૨—૦
૧૪	એકાદશી સટીક પાના	૧—૦—૦	૦—૨—૦
૧૫	એકાદશી ગુજરાતીમા	૦—૪—૦	૦—૧—૦
૧૬	ઇંદ્રીના પાના...	૦—૪—૦	૦—૧—૦
૧૭	સુરતદીપ સટીક	૦—૪—૦	૦—૧—૦
૧૮	આદીત અર્ધ્ય સટીક	૦—૨—૦	૦—૦—૬
૧૯	આદીતરદયમુલ	૦—૧—૦	૦—૦—૬
૨૦	વૈશ્નવશાસ્ત્ર સટીક...	૦—૨—૦	૦—૦—૬
૨૧	પરસોતમમાસની કથા સટીક...	૧—૪—૦	૦—૪—૦
૨૨	ભારત રેવાશંકર કૃત	૧—૪—૦	૦—૪—૦
૨૩	નારાયણ કવચ સટીક	૦—૧—૦	૦—૦—૬
૨૪	રામ રક્ષા સટીક	૦—૧—૦	૦—૦—૬
૨૫	મહીમન સટીક	૦—૧—૦	૦—૦—૬
૨૬	મહીમન મુળ	૦—૦—૯	૦—૦—૬
૨૭	સત્યનારાયણ સટીક...	૦—૨—૦	૦—૦—૬
૨૮	સત્યનારાયણ મુળ	૦—૧—૦	૦—૦—૬
૨૯	સત્યન રત્નનાપાના સટીક ...	૦—૮—૦	૦—૧—૦
૩૦	સામુદ્રિક સુકનાવળી	૦—૨—૦	૦—૦—૬
૩૧	શુકનાવળી	૦—૧—૦	૦—૦—૬
૩૨	સરવે પુજા હાથ જોડ... ...	૦—૧—૦	૦—૦—૬
૩૩	નાગદમનની કથા...	૦—૧—૦	૦—૦—૬
૩૫	કૃષ્ણચરીત્ર બાળલીલા...... ...	૦—૧—	૦—૦—૬
૩૬	ભજનાવળી...	૦—૧—	૦—૦—૬
૩૭	નરસીમેહેતાની દીકરાનુ મામેરૂ...	૦—૧—	૦—૦—૬
૩૮	નરસી મેહેતાના દીકરાના વીવાહ	૦—૨—૦	૦—૦—૬
૩૯	નરસી મેહેતાનાની હુંડી ...	૦—૧ | ૦	૦—૦—૬
૪૦	નરસીમેહેતાના બાપનું સરાધ...	૦—૧—૦	૦—૦—૬
૪૧	નળાખ્યાન...	૦—૩—૦	૦—૧—૦
૪૨	ઓખાહરણ	૦—૩—૦	૦—૧—૦
૪૩	પરભાત સંગ્રહ મોટું	૦—૩—૦	૦—૧—૦

જાહેર ખબર.

કીસ્સા [illegible] મંગલો ગેસા	૦—૨—૦	મોજીજા નબીઓની વીગેરે.	૦—૧—૦
કીસ્સા [illegible] રુકુમ.	[illegible]	કીસ્સા [illegible]	૦—૧—૦
કીસ્સા [illegible]	[illegible]	કીસ્સા સોદાગર બચ્ચા.	૦—૨—૦
કીસ્સા [illegible] સોના	૦—૪—૦	[illegible]	૦—૨—૦
કીસ્સા [illegible] મુંદર.	૦—૨—૦	[illegible]	૦—૨—૦
દુવાએ ગંજુલઅરશ.	૦—૧—૦	નાજનીન મહાબુબકા કીસ્સા.	૦—૧—૦
કસદુલ ખુલાસા.	૦—૨—૦	[illegible] કીસ્સા	૦—૧—૦
[illegible]	[illegible]	[illegible] કીસ્સા	૦—૧—૦
સખાવત નામા.	૦—૧—૦	બીબી અનીસનકા [illegible]	૦—૨—૦
વફાતનામા બીબી ફાતમકા.	૦—૧—૦	છબીલી બટીયારીકા કીસ્સા.	૦—૨—૦
મહેનબી અને બાગે રસુલ.	૦—૩—૦	[illegible]	૦—૨—૦
શાદીનામા બીબી ફાતમકા.	૦—૧—૦	[illegible]	૦—૧—૦
મજમુએ મુનાજાત	૦—૧—૦	[illegible]	૦—૨—૦
સફરાત નામા.	૦—૧—૦	[illegible]	[illegible]
મજમુએ [illegible]	૦—૪—૦	[illegible]	[illegible]
મજમુએ નજ્મ મુઅજીઆ	૦—૪—૦	[illegible]	૦—૧—૦
નુરે નામ.	[illegible]	[illegible]	[illegible]
ચાર દુરવેશકા કીસ્સા.	૦—૫—૦	લૈલા મજનુકા કીસ્સા	૦—૧—૦
શાહેજાદી શાહેપરી કીસ્સા	૦—૨—૦	[illegible]	[illegible]
સેફુલ મોલુક [illegible]	૦—૨—૦	[illegible]	૦—૪—૦
તમીમ અનસારીકા કીસ્સા.	૦—૪—૦	જંગનામા મોહંમદ હનીફકા કીસ્સા	[illegible]
[illegible] કીસ્સા	[illegible]		
[illegible]	૦—૧—૦	ગુલઝારે પંજતન.	૦—૪

આ સીવાય વારતાઓ તથા નાટકો તથા પુસ્તકો વીગેરે બધું જાતની ચોપડીઓ હમારી પાસેથી મળશે માટે સદગ્રહસ્થો તથા વેપારીઓને ખબર આપવામાં આવે છે કે હમો વ્યાજબી ભાવે મોકલીશું માટે એક વખતે મગાવી ખાતરી કરશો.

બુકસેલર—સરફઅલી ફીકાભાઈ.

ઠે. રીચીરોડ—મુ. અમદાવાદ.